

Metodika apmācības “Civilā aizsardzība un katastrofas pārvaldīšana” vadītājiem

Izstrādāts Eiropas Komisijas Civilās aizsardzības finanšu instrumenta „Track1” programmas projekta “Visaptverošas civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas apmācības izveide valsts institūcijām, pašvaldību civilās aizsardzības komisijām, augstskolām, Ugunsdrošības un civilās aizsardzības koledžai, kā arī drošības padomu izveide sabiedrībai” (ECHO/SUB/2022/TRACK1/884396) ietvaros

Finansē
Eiropas Savienība

Valsts ugunsdzēsības
un glābšanas dienests

Saturs

Saturs	2
Saīsinājumi un terminu skaidrojumi	3
Ievads	4
1. Apmācības “Civilā aizsardzība un katastrofas pārvaldīšana” raksturojums un programma	5
2. Metodiskie ieteikumi apmācības satura pielāgošanai	10
3. Apmācības organizatoriskie un vadības aspekti	17
3.1. Apmācības sagatavošanas posms	17
3.2. Loģistika	17
3.3. Apmācības procesa vadīšana	18
3.4. Refleksija.....	18
PIELIKUMI	20
1.pielikums. Apmācības programmas veidnes paraugs MK locekļiem	20
2.pielikums. Apmācības programmas veidnes paraugs valsts institūcijām.....	24
3.pielikums. Apmācības programmas veidnes paraugs PSTCAK	28
4.pielikums. Apmācībā izmantojamo metožu pārskats	32
5.pielikums. Nodarbību strukturēšanas pieeja.....	34
6.pielikums. Vispārīgs apmācības materiāls: 6 moduļi un praktiski ieteikumi apmācības materiāla pielāgošanai un papildināšanai	36
Izmantotie avoti	37

Saīsinājumi un terminu skaidrojumi

Lai nodrošinātu vienotu izpratni par metodikā lietotajiem saīsinājumiem, tabulā ietverti to skaidrojumi.

Tabula 1. Saīsinājumi un terminu skaidrojumi.

Saīsinājums vai termins	Skaidrojums
Apmācība	Apmācība "Civilā aizsardzība un katastrofas pārvaldīšana"
Dalībnieks	Apmācības "Civilā aizsardzība un katastrofas pārvaldīšana" dalībnieks
Metodika	Paņēmieni kopums un ieteikumi apmācības veikšanai
MK	Ministru kabinets
PBO	Paaugstinātas bīstamības objekts
PSTCAK	Pašvaldību sadarbības teritoriju civilās aizsardzības komisija
Vadītājs	Apmācības "Civilā aizsardzība un katastrofas pārvaldīšana" vadītājs
VUGD	Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests

Ievads

Metodika ir izstrādāta pētījuma "Visaptverošas civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas apmācības izveide valsts institūcijām, pašvaldību civilās aizsardzības komisijām, augstskolām, Ugunsdrošības un civilās aizsardzības koledžai, kā arī drošības padomu izveide sabiedrībai" ietvaros, kas tika finansēts no Eiropas Komisijas Civilās aizsardzības finanšu instrumenta programmas TRACK1 projekta Nr. ECHO/SUB/2022/TRACK1/884396 līdzekļiem.

Metodikas mērķis ir sniegt metodiskos ieteikumus apmācības "Civilā aizsardzība un katastrofas pārvaldīšana" vadītājiem, kā organizēt apmācības un pielāgot metodikas pielikumā pievienoto vispārīgo apmācības materiālu konkrētās organizācijas apmācību vajadzībām.

Metodikas pielikumā **pievienotais apmācības materiāls**, kurā koncentrēti apkopota informācija par būtiskākajām civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas tēmām, ir paredzēts apmācības "Civilā aizsardzība un katastrofas pārvaldīšana" vadītājiem (turpmāk tekstā - "vadītājiem"). Piedāvātajam materiālam ir ieteikuma raksturs. Vadītājs apmācības saturu un formu pielāgo konkrētās dalībnieku grupas vajadzībām un apmācībām atvēlētajam laikam, izvēloties atbilstošu apjomu un apmācības struktūru, papildinot to ar saviem piemēriem.

Apmācības mērķauditorija

- Latvijas Republikas Ministru kabineta (turpmāk – MK) locekļi;
- Valsts institūcijas;
- Pašvaldību sadarbības teritoriju civilās aizsardzības komisijas (turpmāk – PSTCAK) locekļi.

Metodikas struktūra

Metodika sastāv no trim pamatdaļām un sešiem pielikumiem:

1. Apmācības "Civilā aizsardzība un katastrofas pārvaldīšana" raksturojums un programma;
2. Metodiskie ieteikumi apmācības satura pielāgošanai;
3. Apmācības organizatoriskie un vadības aspekti.

Metodikas pielikumā ir pievienoti:

- Apmācības programmas veidnes paraugi katrai mērķauditorijai (1.-3. pielikums);
- Apmācībās izmantojamo metožu pārskats (4. pielikums);
- Nodarbību strukturēšanas pieeja (5.pielikums);
- Vispārīgs apmācības materiāls, kas sastāv no sešiem moduļiem (6. pielikums).

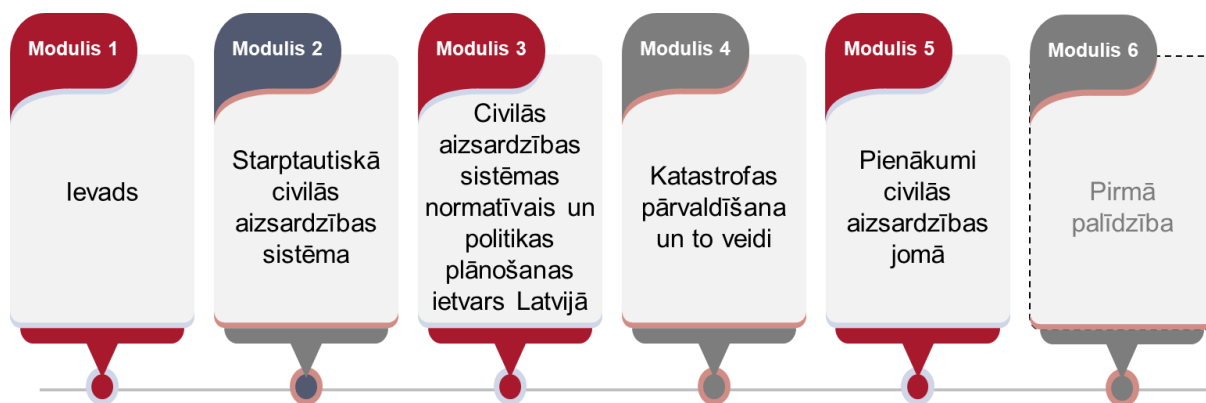
1. Apmācības “Civilā aizsardzība un katastrofas pārvaldīšana” raksturojums un programma

Apmācības “Civilā aizsardzība un katastrofas pārvaldīšana” metodiskie ieteikumi un vispārīgais materiāls ir veidots, lai atbalstītu vadītāju apmācības organizēšanā un izstrādātā mācību materiāla pielāgošanā konkrētās mērķauditorijas vajadzībām.

Apmācības **mērķis** ir to dalībniekiem sniegt vispārēju priekšstatu par civilo aizsardzību un katastrofas pārvaldīšanu, pārskatu par civilās aizsardzības sistēmas darbību Latvijā un starptautisko sadarbību, kā arī katastrofu veidiem un to pārvaldīšanas sistēmu, vienlaicīgi sniedzot padziļinātu izpratni par tieši savas organizācijas lomu un pienākumiem civilajā aizsardzībā un katastrofas pārvaldīšanā.

Apmācības materiāls sastāv no **sešiem¹ moduļiem**, kas apkopoti 1. attēlā.

Attēls 1. Apmācības moduļi.

Katram modulim ir noteikti mērķi un rezultatīvie rādītāji, kas tālāk pielāgoti dalībnieku vajadzībām 1.-3. pielikumos. Īsu ieskatu katra moduļa saturā skatīt 2. attēlā.

¹ Pirmā palīdzība ir modulis, kas obligāts ierobežotam lokam mērķgrupas pārstāvju (PBO nodarbinātie), tāpēc pirmās palīdzības apmācību ieteicams organizēt atsevišķi, piesaistot pasniedzēju, kas ir tiesīgs to veikt.

Attēls 2. Apmācības moduļu izklāsts.

1.	levads	
	Kopsavilkums 1	Modulis 1. levads iepazīstina dalībniekus ar civilās aizsardzības konceptu. Viens no moduļa galvenajiem uzdevumiem ir sniegt vispārēju izpratni par civilo aizsardzību: tās nozīmi, uzdevumiem un to, kā tie ir vēsturiski attīstījušās gan pasaulē, gan Latvijā. Modulis funkcionē kā pamatzināšanu kopums, uz kā pamata turpināt apgūt sekojošos moduļus.
	Moduļa tēmas 2	▶ Civilās aizsardzības jēdziens, definīcija▶ Civilās aizsardzības sistēmas uzdevumi▶ Ieskats civilās aizsardzības vēsturē
	Moduļa mērķi 3	Iepazīstināt dalībniekus ar: ▶ civilās aizsardzības jēdzienu;▶ civilās aizsardzības uzdevumiem;▶ sniegt ieskatu civilās aizsardzības vēsturē.
	Moduļa rezultātīvie rādītāji 4	Apmācības dalībnieki: ▶ prot paskaidrot, kas ir civilā aizsardzība;▶ var nosaukt civilās aizsardzības uzdevumus, paskaidrot to komplekso raksturu;▶ var pastāstīt par civilās aizsardzības sistēmas vēsturiskās attīstības svarīgākajiem notikumiem.
2.	Starptautiskā civilās aizsardzības sistēma	
	Kopsavilkums 1	Modulis 2. Starptautiskā civilās aizsardzības sistēma iepazīstina dalībniekus ar nozīmīgākajām starptautiskajām iestādēm civilajā aizsardzībā. Viens no moduļa galvenajiem uzdevumiem ir sniegt izpratni par to, kā notiek starptautiskā sadarbība civilās aizsardzības jomā un kādi ir iestāžu pienākumi šajā jomā.
	Moduļa tēmas 2	▶ Civilās aizsardzības funkcijas starptautiskajās organizācijās▶ Civilās aizsardzības mehānisms Eiropā▶ Civilās aizsardzības sadarbība divpusējo līgumu ietvaros un Baltijas jūras reģionā▶ Starptautiskā palīdzība
	Moduļa mērķi 3	Iepazīstināt dalībniekus ar: ▶ starptautiskajām saistošajām partnerorganizācijām civilās aizsardzības kontekstā;▶ civilās aizsardzības mehānismiem Eiropā un, tai skaitā, Baltijas jūras reģionā.
	Moduļa rezultātīvie rādītāji 4	Apmācības dalībnieki: ▶ zina svarīgākās starptautiskās saistošās partnerorganizācijas un to funkcijas civilajā aizsardzībā;▶ var paskaidrot principus un sadarbības mehānismu, kas nosaka Latvijas iespējas saņemt starptautisku palīdzību un iesaisti palīdzības sniegšanā citām valstīm.

3.

Civilās aizsardzības sistēmas normatīvais un politikas plānošanas ietvars Latvijā

Kopsavilkums

1

Modulis 3. Civilās aizsardzības sistēmas normatīvais un politikas plānošanas ietvars Latvijā iepazīstina dalībniekus ar normatīvo un politikas plānošanas ietvaru Latvijas sistēmā, kā arī sistēmas komponentēm. Viens no galvenajiem moduļa uzdevumiem ir sniegt dalībniekiem priekšstatu par nozīmīgākajiem normatīvajiem aktiem, kas attiecināmi uz viņu pārstāvētās iestādes darbību.

Moduļa tēmas

2

- ▶ Valsts civilās aizsardzības sistēmas loma nacionālās drošības sistēmā
- ▶ Tiesiskais regulējums civilās aizsardzības sistēmas darbības nodrošināšanai
- ▶ Civilās aizsardzības politikas plānošana
- ▶ Galvenie normatīvajā regulējumā noteiktie civilās aizsardzības sistēmas darbības pamati
- ▶ Civilās aizsardzības sistēmas finansēšana
- ▶ Īpašie tiesiskie režīmi

Moduļa mērķi

3

Iepazīstināt dalībniekus ar:

- ▶ Valsts civilās aizsardzības lomu nacionālās drošības sistēmā;
- ▶ Valsts civilās aizsardzības tiesisko regulējumu un politikas plānošanas ietvaru;
- ▶ no normatīvā regulējuma izrietošajiem civilās aizsardzības sistēmas nozīmīgākajiem principiem;
- ▶ Īpašajiem tiesiskajiem režīmiem.

Moduļa
rezultatīvie rādītāji

4

Apmācības dalībnieki:

- ▶ spēj paskaidrot normatīvo aktu hierarhiju, kas nosaka civilās aizsardzības tiesisko regulējumu;
- ▶ izprot civilās aizsardzības plānošanas dokumentus un procesu;
- ▶ izprot civilās aizsardzības sistēmas organizatorisko struktūru;
- ▶ izprot gadījumus, kad nepieciešams izsludināt īpašos tiesiskos režīmus.

4.

Katastrofas pārvaldīšana un to veidi

Kopsavilkums

1

Modulis 4. Katastrofas pārvaldīšana un to veidi iepazīstina dalībniekus ar Latvijā iespējamām katastrofām un nepieciešamo rīcību katastrofas vai tās draudu gadījumā. Viens no galvenajiem moduļa uzdevumiem ir sniegt zināšanas par katastrofas pārvaldīšanas soļiem.

Moduļa tēmas

2

- ▶ Katastrofu iedalījums
- ▶ Preventīvie, gatavības, reaģēšanas, seku likvidēšanas un atjaunošanas pasākumi
- ▶ Dabas katastrofas
- ▶ Antropogēnās katastrofas

Moduļa mērķi

3

Iepazīstināt dalībniekus ar:

- ▶ katastrofas veidiem;
- ▶ katastrofas pārvaldīšanas galvenajiem principiem.

Moduļa
rezultatīvie rādītāji

4

Apmācības dalībnieki:

- ▶ zina dažādus katastrofas veidus un to iedalījumu;
- ▶ pārzina katastrofas pārvaldīšanas principus.

5.

Pienākumi civilās aizsardzības jomā

Kopsavilkums

1

Modulis 5. Pienākumi civilās aizsardzības jomā iepazīstina dalībniekus ar mērķauditorijas pārstāvētās institūcijas un citu pušu pienākumiem civilajā aizsardzībā un katastrofas pārvaldīšanā. Viens no moduļa galvenajiem uzdevumiem ir sniegt nepieciešamās zināšanas par konkrētiem mērķauditorijas pienākumiem, kā arī sadarbībai nepieciešamo izpratni par citu iestāžu pienākumiem.

Moduļa tēmas

2

- › Civilās aizsardzības sistēmas dalībnieku pienākumi
- › Ministru prezidenta un Ministru kabineta pienākumi civilās aizsardzības jomā
- › Ministriju pienākumi civilās aizsardzības jomā
- › Valsts institūciju pienākumi civilās aizsardzības jomā
- › VUGD pienākumi civilās aizsardzības jomā
- › Pašvaldību, PCAK un PSTCAK pienākumi civilās aizsardzības jomā
- › Juridisko personu, objektu, paaugstinātas bīstamības objektu un kritiskās infrastruktūras objektu pienākumi civilās aizsardzības jomā
- › Fizisko personu pienākumi civilās aizsardzības jomā

Moduļa mērķi

3

Iepazīstināt dalībniekus ar:

- › galvenajiem pienākumiem civilajā aizsardzībā un katastrofas pārvaldīšanā, kas noteikti normatīvajos aktos;
- › citu pušu lomu civilajā aizsardzībā un katastrofas pārvaldīšanā.

Moduļa
rezultatīvie rādītāji

4

Apmācības dalībnieki:

- › zina savus uzdevumus, tiesības un pienākumus attiecībā uz CA un katastrofas pārvaldīšanu;
- › pārzina citu civilās aizsardzības sistēmā iesaistīto pušu uzdevumus un pienākumus.

6.

Pirmā palīdzība

Kopsavilkums

1

Modulis 6. Pirmā palīdzība iepazīstina dalībniekus ar nozīmīgākajiem pirmās palīdzības pasākumiem. Viens no moduļa galvenajiem uzdevumiem ir sniegt pārskatu par to, kādas darbības jāveic dažādu negadījumu situācijās.

Moduļa tēmas

2

- › Pirmās palīdzības definīcija
- › Rīcība negadījuma vietā
- › Atdzīvināšanas pasākumi
- › Pirmās palīdzības pasākumi
- › Aptieciņas saturs

Moduļa mērķi

3

Iepazīstināt dalībniekus ar:

- › pirmās palīdzības jēdzienu;
- › rīcību negadījuma vietā;
- › atdzīvināšanas pasākumiem un pirmās palīdzības pasākumu soļiem.

Moduļa
rezultatīvie rādītāji

4

Apmācības dalībnieki:

- › prot paskaidrot, kas ir pirmā palīdzība;
- › zina, kā rīkoties negadījuma vietā (tai skaitā izsaukt palīdzību);
- › prot sniegt pirmo palīdzību dzīvībai bīstamās situācijās.

Materiāls ir strukturēts tā, lai vadītājs varētu viegli atlasīt tieši uz viņa organizāciju attiecināmo informāciju. Materiāla tēmas atbilst apmācības programmā norādītajiem mērķiem un sasniedzamajiem rezultātiem. Kur tas attiecināms, norādīta arī katras organizācijas iesaiste dažādos civilās aizsardzības procesos. Papildus tam materiālā ir norādīti informācijas avoti satura papildināšanai vai atjaunošanai: gan atsauces uz normatīvo regulējumu un politikas plānošanas dokumentiem, gan saites, kur atrast padziļinātāku informāciju par materiāla tēmām.

Lai atvieglotu vadītāju darbu apmācības materiālu pielāgošanā un konkrētās apmācības organizēšanā, metodikas pielikumā ir pievienoti **apmācības programmas paraugi katrai mērķauditorijai** (1.pielikums, 2.pielikums, 3.pielikums), ietverot šādu informāciju:

- Anotācija;
- Apmācības mērķi un sasniedzamie rezultāti;
- Apmācības metodes;
- Apmācības vadītājs(i);
- Apmācības ilgums;
- Kritēriji sekmīgai apguvei;
- Pirmreizējās un kompetenci uzturošās apmācības;
- Pārskats par katra moduļa ietvaros paredzētajām tēmām, mērķiem un sasniedzamajiem rezultātiem.

Svarīgi! Vadītājs **pielāgo** apmācības materiālu:

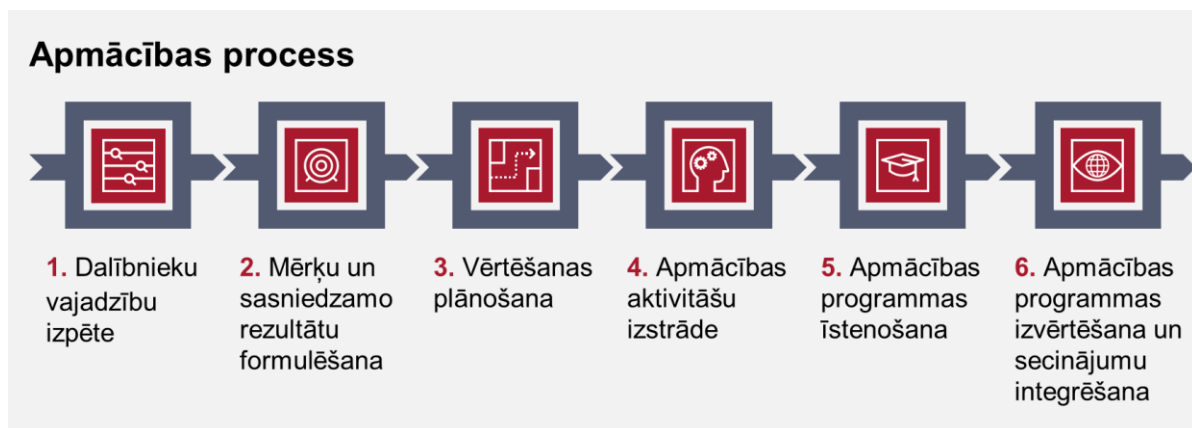
- Atlasot no tā būtiskākās, tieši mērķauditorijas vajadzībām attiecināmās sadaļas.
- Gan to **sašaurinot**, gan **paplašinot**, atbilstoši mērķauditorijas vajadzībām.
- **Papildinot** ar savu prezentāciju, piemēriem, vērtēšanas uzdevumiem.

2. Metodiskie ieteikumi apmācības satura pielāgošanai

Vadītājs, izmantojot apmācības materiālu, to pielāgo mērķauditorijas vajadzībām. Pielāgojot apmācības, lai nodrošinātu vislabāko iespējamo rezultātu un apmācības dalībnieki (turpmāk tekstā – "dalībnieki") apgūtu plānotās zināšanas un prasmes, vadītājs apmācības izstrādā sekojošā secībā:

1. Noskaidro dalībnieku vajadzības, kuras plānots risināt ar plānoto apmācību.
2. Formulē apmācības **mērķus un sasniedzamos rezultātus**, kas kalpos kā vadlīnijas tālākai apmācības izstrādei noteiktai mērķauditorijai, atbilstoši viņu iepriekšējām zināšanām un prasmēm.
3. Plāno **vērtēšanu** gan procesā, gan apmācības noslēgumā, lai sekotu dalībnieku progresam virzībā uz apmācības mērķiem.
4. **Izstrādā aktivitātes apmācības programmai** – izvēlas optimālo apmācības struktūru. Plāno pēctecīgas aktivitātes, kas dalībniekiem jāveic, lai sasniegtu apmācības mērķus.
5. **Īsteno** apmācības programmu.
6. Ņemot vērā dalībnieku atsauksmes un savu analīzi, **izvērtē apmācības programmu un veic nepieciešamos uzlabojumus** turpmākajām apmācībām.

Attēls 3. Apmācības procesa soļi.

1. Dalībnieku vajadzību izpēte

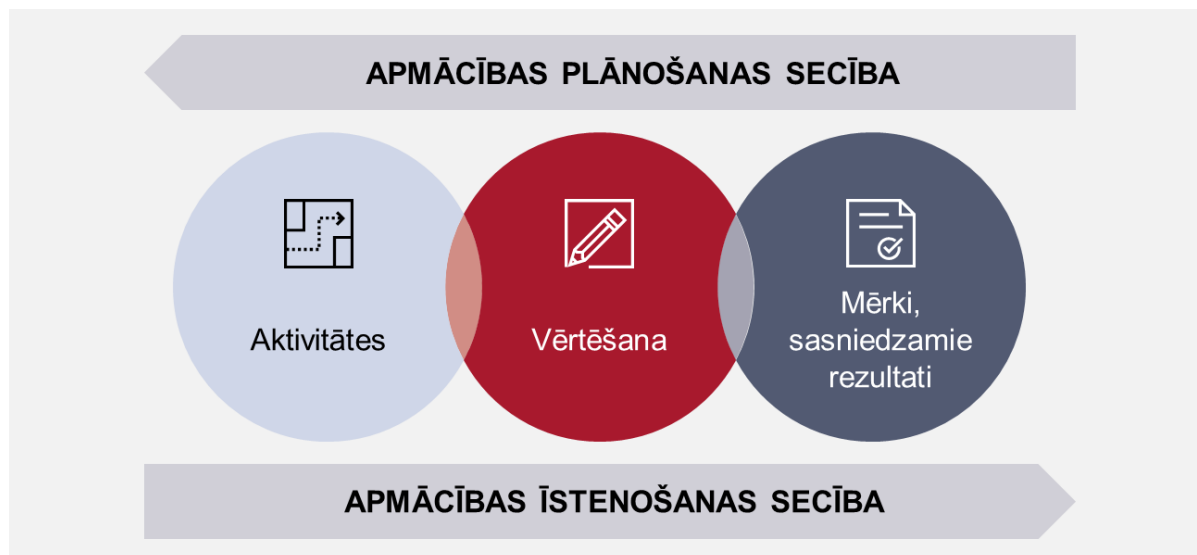
Pirms apmācībām, sadarbībā ar organizāciju vai organizācijām, ko pārstāv dalībnieki, vadītājs noskaidro mērķauditorijas vajadzības:

- Kādus mērķus organizācija vēlas sasniegt ar apmācību?
- Kas būs dalībnieki?
- Cik liela grupa tiek plānota?
- Kāda ir dalībnieku iepriekšējā pieredze un zināšanas civilajā aizsardzībā un katastrofas pārvaldīšanā?
- Cik laika paredzēts atvēlēt apmācībai? Vienā dienā vai vairākās?
- Vai apmācības paredzētas klātienē vai attālināti, vai kombinēti (hibrīda formāts)?
- Vai dalībniekiem ir kādas īpašas vajadzības?

Vadītājs vienojas ar organizācijas pārstāvi par mērķiem un procesu, kas apmierina gan organizāciju, gan vadītāju.

Ņemot vērā organizācijas vajadzības, apmācības sagatavošanā ieteicams izmantot "plānošanu atpakaļgaitā"²: plānojot, (1) kādām pārmaiņām jānotiek dalībniekos apmācības laikā (mācīšanās mērķi un sasniedzamie rezultāti), (2) kā šīs pārmaiņas varēs atpazīt (vērtēšana) un (3) kādas aktivitātes jāparedz, lai sasniegtu apmācībām izvirzītos mērķus.

Attēls 4. Apmācības procesa soļi.

Visi šie elementi savstarpēji ietekmē viens otru, tāpēc svarīgi tos precīzi saskaņot.

Metodikā ir piedāvāti apmācības mērķi un sasniedzamie rezultāti. Vadītājs patstāvīgi plāno vērtēšanu un aktivitātes atkarībā no mērķauditorijas specifikas un apmācības formas.

2. Mērķu un sasniedzamo rezultātu formulēšana

Apmācības **mērķi** ir ceļvedis mācīšanās procesa veidošanai. Mērķiem ir jābūt sasniedzamiem, tie jāformulē skaidri un nepārprotami.

Katram mērķim formulē **sasniedzamos rezultātus** – izmērāmu apmācības procesa rezultātu. Tie jāizsaka tāda formā, lai vadītājs varētu *izmērīt*, t.i., pārlicināties, vai dalībnieks tos ir sasniedzis.

Tātad, sasniedzamajā rezultātā jāapraksta rīcība, ko dalībnieks būs spējīgs izdarīt apmācības laikā, uzreiz vai noteiktā laika periodā pēc apmācības. Ir svarīgi definēt arī kontekstu, kurā dalībnieki demonstrē savu sniegumu. Piemēram, vai sniegums jādemonstrē apmācības laikā vai dalībnieka darba vietā.

Piemēram: "Dalībnieki zinās galvenos civilās aizsardzības uzdevumus," nav labs formulējums. Labāk būtu izmantot, piemēram, šādu formulējumu: "Dalībnieki varēs nosaukt galvenos civilās aizsardzības uzdevumus".

Svarīgi! Apmācības mērķu un sasniedzamo rezultātu formulēšanā var izmantot 1., 2. un 3. pielikumos piedāvāto apmācības programmas veidni.

² Backward Design Frameworks, Wiggins&McTighe

3. Vērtēšanas plānošana

Vērtēšanu apmācības procesā izmanto, lai izmērītu dalībnieku apgūto. Vērtēšanai var izmantot tradicionālas metodes, kā piemēram, pārbaudes darbus, testus, bet novērtēt dalībnieku sniegumu var arī pēc prezentācijām, dalības grupu uzdevumos u.c.

Vērtēšana var notikt, izmantojot dažādas formas, un tai var būt dažādi mērķi, piemēram:

- Palīdzēt vadītājam plānot un pielāgot apmācības;
- Sekot, vai nepieciešams kādu tēmu apgūt atkārtoti, papildināt;
- Noskaidrot apmācības stiprās un vājās puses;
- Noskaidrot trūkumus dalībnieku zināšanās vai prasmēs;
- Pārliecināties, ka dalībnieki apmācības tēmas ir apguvuši;
- Iespēja dalībniekiem pašiem sekot savai izaugsmei;
- Ievākt datus turpmākai analīzei;
- Novērtēt apmācības un mācīšanas kvalitāti.

Visi apmācības elementi ir svarīgi, tomēr veids, kādas vērtēšanas metodes vadītājs izmanto, ietekmēs, uz ko dalībnieki fokusēsies primāri.

Vērtēšanai jāsaprot ar apmācībai noteiktajiem mērķiem un sasniedzamajiem rezultātiem.

Vērtēšana jāplāno ne tikai apmācības beigās. Tā jāparedz regulāri apmācības laikā, lai sekotu dalībnieku izpratnei un attiecīgi pielāgotu apmācības saturu, ja nepieciešams.

Izglītības procesa novērtēšanā bieži lietoti apzīmējumi ir formatīvā un summatīvā vērtēšana.

Tabula 2

	Formatīvā vērtēšana	Summatīvā vērtēšana
Mērķis	Pilnveidot mācīšanos	Mērīt sasniegumu
Kad	Mācīšanās laikā	Mācīšanās noslēgumā
Koncentrējas uz	Mācīšanās procesu un mācīšanās progresu	Mācīšanās galarezultātu
Izmanto, lai	Iegūtu atgriezenisko saiti un pielāgotu mācību procesu	Iegūtu noslēguma rezultātu

Vērtēšanas uzdevums vienlaicīgi var pildīt gan formatīvās, gan summatīvās vērtēšanas lomu.

Balstoties uz minētajiem principiem, vadītājs izstrādā vērtēšanas uzdevumus.

4. Apmācības aktivitāšu izstrāde (metodes)

Ņemot vērā vienošanos ar organizāciju, vadītājs izstrādā detalizētu apmācības programmu, kas ļaus sasniegt izvirzītos mērķus un sasniedzamos rezultātus.

Apmācības procesa darbības ir atkarīgas no apmācības formas:

Tabula 3. Apmācības formas.

Apmācības forma	Klātienē	Attālināti	Reālā laika
Klātienes apmācības	jā	nē	jā
Attālinātas - sinhronas apmācības	nē	jā	jā
Attālinātas - asinhronas apmācības	nē	jā	nē
Hibrīda formas apmācības	jā - daļa laika	jā - daļa laika	jā (klātienē) nē (attālināti)

Vadītājs izvēlas dažādas apmācības metodes atbilstoši mērķauditorijai un nodarbībai izvirzītajiem mērķiem, lai pēc iespējas sekmīgāk dalībnieki sasniegtu plānotos rezultātus. Apmācības laikā var izmantot pasīvās mācīšanās metodes, kuru laikā dalībnieki ir tikai klausītāja lomā. Tomēr vēlams lielāku apmācības laika daļu atvēlēt aktīvās mācīšanās metodēm, ar kuru palīdzību iesaista dalībniekus apmācības procesā, liekot viņiem veikt praktiskus uzdevumus.

Daži no aktīvo metožu piemēriem ir individuāla refleksija, 1-minūtes refleksija, grupas diskusijas, gadījumu analīze, situācijas analīze, grupu darbs u.c.

Ieguvumi no aktīvo mācīšanās metožu iekļaušanas:

- Sasaista iepriekšējās zināšanas un pieredzi ar jauno;
- Dalībnieki mācās cits no cita;
- Iespēja reflektēt un dalīties pieredzē palielina dalībnieku motivāciju;
- Ļauj vadītājam labāk sekot dalībnieku mācīšanās procesam;
- Mudina dalībniekus ieraudzīt atšķirīgas perspektīvas un viedokļus;
- Palielina dalībnieku iesaisti,
- Palielina apgūtā dziļumu,
- Palielina apgūtās informācijas noturību.

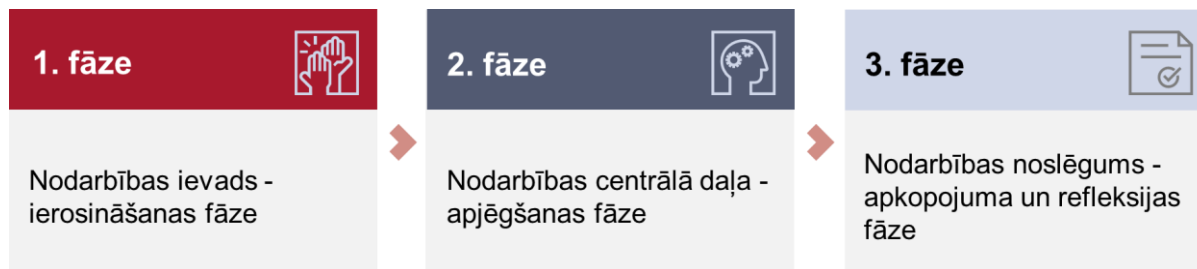
Plānojot aktivitātes, jāņem vērā arī ārējie nosacījumi, kas ir atkarīgi no organizācijas pasūtījuma.

Tabula 4. Faktori, kas jāņem vērā vadītājam.

Faktori	Kas jāņem vērā vadītājam
Liels dalībnieku skaits	Papildu uzmanība jāpievērš atgriezeniskās saites nodrošināšanai un individualizētam atbalstam nepieciešamības gadījumā. Lielās grupās to nodrošināt ir sarežģītāk.
Atšķirīga dalībnieku iepriekšējā pieredze	Papildu uzmanība jāpievērš, lai visi dalībnieki apgūtu nepieciešamās zināšanas un prasmes, tai pašā laikā raugoties, lai daļa grupas negarlaikotos.
Pārāk maz laika apmācībām	Ļoti rūpīgi jāizvēlas apmācības mērķi. Pārāk plašs apgūstamo tēmu loks radīs tikai virspusēju priekšstatu un var radīt dalībniekos vilšanos un virspusējības sajūtu.

Katrai apmācības programmas nodarbībai vadītājs paredz trīs fāzes - ierosināšanas, apjēgšanas un apkopojuma un refleksijas fāzi (5. attēls).

Attēls 5. Apmācības procesa fāzes.

Atbilstoši katrai nodarbības fāzei paredzētajam laikam, vadītājs plāno darbības, kas nepieciešamas nodarbības mērķu sasniegšanai, skaidri nosakot, ko dara vadītājs un ko – dalībnieki, respektīvi, kāda rīcība tiek sagaidīta no dalībniekiem. Detalizētāki ieteikumi, kā strukturēt nodarbību un ko vadītājam ieteicams ņemt vērā katrā apmācības procesa fāzē ietverti metodikas 5. pielikumā.

Vadītājs izvēlas aktivitātes, kā arī atlasa atbilstošākās metodes, kas visefektīvāk nodrošina mācīšanos attiecīgajā posmā.

Svarīgi!

- Metodikas 4.pielikumā ir ietverts pārskats par dažādām apmācībās potenciāli izmantojamām metodēm.
- Metodikas 5.pielikumā ir ietverta detalizētāki ieteikumi nodarbību strukturēšanai.

5. Apmācības programmas īstenošana

Balstoties uz iepriekšējo soļu ietvaros veikto darbību rezultātiem, vadītājs veic nepieciešamo apmācības programmas pielāgošanu un īsteno apmācības.

Pielāgojot apmācības materiālus, vadītājs var izmantot šādu pieeju, kas balstīta apmācības procesa soļos:

1. Dalībnieku vajadzību izpēte
 - Izvērtē, kādu valodu un sarežģītības līmeni izmantot apmācības materiālos, balstoties uz mērķgrupas zināšanu līmeni.
2. Mērķu un sasniedzamo rezultātu formulēšana
 - Balstoties uz sagatavoto apmācības programmas veidni un dalībnieku vajadzību izpēti, izvēlas modulus, tēmas un slaidus, kas atbilst noteiktajiem mērķiem un sasniedzamajiem rezultātiem.
 - Izvēlas, kuras ir mērķgrupai nozīmīgākās tēmas un attiecīgi kurām veltīt vairāk laika, un nepieciešamības gadījumā papildina slaidus ar nepieciešamo informāciju un aktuālajiem piemēriem. Vēlams izmantot piemērus, kas skar apmācības mērķgrupu vai saistīti ar viņu darba pienākumiem.
 - Identificē pienākumus u.c. aktuālo informāciju, kas attiecināma uz mērķgrupas pārstāvēto iestādi (piemēram, no objekta civilās aizsardzības plāna), un, izmantojot apmācības materiālos iekļautās veidnes vai sagatavojot savus slaidus, papildina apmācības materiālus.
3. Vērtēšanas plānošana
 - Pēc vērtēšanas metodes izvēles pārdomā, vai tam ir nepieciešams sagatavot slaidus vai kādus citus materiālus. Piemēram, vai ir nepieciešams sagatavot slaidus ar diskusijas jautājumiem vai uzdevumu darbam grupā.

4. Apmācības programmas īstenošana

- Izmanto zemāk apkopotos ieteikumus prezentācijas kvalitātes nodrošināšanai.

5. Apmācības aktivitāšu izstrāde

- Izvērtē, kā apmācības materiāli atbilst piemērotajai apmācības metodei. Piemēram, lekcijai izvēlas, kādu informācijas apjomu paturēt slaidos.

6. Apmācības programmas izvērtēšana un secinājumu integrēšana

- Pārdomā, vai nepieciešams mainīt apmācības materiālu saturu vai formātu, balstoties uz dalībnieku sniegto atgriezenisko saiti un citiem secinājumiem.

Svarīgi! Apmācības palīgmateriāli, kas ir rūpīgi pārdomāti, labi organizēti, vizuāli atbilstoši, bez pareizrakstības kļūdām, palīdz dalībniekiem labāk uztvert informāciju

Veicot gala prezentācijas pielāgošanu, ieteicams ievērot šādus ieteikumus prezentāciju veidošanā:

☐	Slaidā attēlot vienu tēmu
☐	Nelietot apzīmējumus, kas dalībniekiem var būt nezināmi
☐	Izmantot paskaidrojošas shēmas, kur tas ir iespējams
☐	Izmantot vienota stila burtveidolus un nodrošināt konsekventu formatējumu
☐	Lietot vienotu krāsu paleti visā prezentācijā
☐	Izvēlēties auditorijai atbilstošu burtu lielumu
☐	Izvairīties no uzmanību novērsošiem foniem, kustīgiem attēliem, dekorācijām vai citiem papildu elementiem prezentācijā
☐	Centies nepārslogot slaidu ar pārāk daudz teksta
☐	Raudzīties, lai attēli nav pretrunā ar tekstu
☐	Pirms katras uzstāšanās atjaunot informāciju, lai prezentācijā tā nebūtu novecojusi vai neatbilstoša kontekstam

6. Apmācības programmas izvērtēšana un secinājumu integrēšana

Apmācības noslēgumā vadītājs izvērtē gan apmācības satura atbilstību izvirzītajiem mērķiem, gan apmācības procesu: kas jāsauglabā, kas jāpilnveido vai jāmaina. Šos secinājumus vadītājs apkopo un integrē nākamajās apmācībās, kā arī nepieciešamības gadījumā dalās ar Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta (turpmāk – VUGD) pārstāvjiem, kas atbildīgi par vispārīgā apmācības materiāla uzturēšanu.

Veicot izvērtēšanu, vadītājs ņem vērā:

- Dalībnieku atgriezenisko saiti;
- Savus novērojumus;
- Atgriezenisko saiti par dalībnieku apmierinātību ar apmācību pēc kāda laika perioda;

- Atgriezenisko saiti no dalībnieku darba devējiem par viņu sniegumu reālās dzīves situācijās attiecībā uz apmācībā apgūto.

Kā vēl viena iespēja, ko vadītājs var izmantot, ir uzaicināt apmācībās novērotāju, kurš strukturēti vēro nodarbības un sniedz vadītājam atgriezenisko saiti. Tas var būt kolēģis, cits jomas vai apmācības metodikas profesionālis, kas pēc nodarbības pārrunā ar vadītāju savus vērojumus par to, kas nodarbības laikā strādāja labi un kur nepieciešami uzlabojumi. Piemēram, paredzēt vairāk/mazāk laika kādai tēmai, uzlabot kāda slaida saturu, pamainīt uzdevuma formulējumu u.tml.

Svarīgi! Vadītājam jau apmācības sākumā ir jābūt skaidram plānam, kādā veidā tiks veikta analīze par apmācībām to noslēgumā.

Vadītājam vēlams sagatavot savu atgādni nodarbību vadīšanai, kas palīdz labāk sagatavoties nākamajām nodarbībām un pilnvērtīgi integrēt secinājumus.

3. Apmācības organizatoriskie un vadības aspekti

3.1. Apmācības sagatavošanas posms

Mācību process sākas jau pirms apmācības formālā sākuma. Cieņpilna un savlaicīga informācija par apmācību ir pirmais solis, kas var palīdzēt sasniegt plānotos apmācības mērķus.

Dalībnieki ir **savlaicīgi jāinformē** par apmācības mērķiem, vadītājiem, plānotajiem norises laikiem, vietu un formu, lai viņi varētu tām rezervēt laiku.

Apmācības efektivitāte ir augstāka, ja dalībnieks saprot, **kāpēc viņam apmācības ir nepieciešamas**, kā tās viņam noderēs jau tagad vai kurās situācijās var noderēt nākotnē.

Piemēram, uzaicinājuma teksts: "Jums jāierodas uz apmācībām, jo šis kurss ir jāapgūst visiem PSTCAK locekļiem," nav pozitīvs motivators. Dalībniekiem ir precīzi jāsaprot, kādu darba pienākumu veikšanai vai kādām dzīves situācijām apgūtās zināšanas un prasmes būs noderīgas.

Labāks formulējums būtu, piemēram, šāds: "Apmācības Jums kā PSTCAK loceklim palīdzēs nodrošināt efektīvu lēmumu pieņemšanu un ātru, efektīvu un profesionālu rīcību civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas jautājumos.

Apmācībās Jums būs iespēja gūt ieskatu civilās aizsardzības attīstības vēsturē, iegūt informāciju par civilās aizsardzības sistēmas darbību un katastrofas pārvaldīšanu Latvijā, kā arī starptautisko sadarbību. Jūs apgūsiet zināšanas par pašvaldību sadarbības teritoriju civilās aizsardzības komisijas locekļu lomu un pienākumiem civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanā."

Svarīgi!

- Uzaicinājuma tekstam jābūt skaidram, precīzam, gramatiski pareizam.
- Uzaicinājuma tekstā var izmantot apmācības materiālā iekļauto anotāciju.

3.2. Loģistika

Loģistika klātienē nodarbībām

Ir jāpalīdz dalībniekiem fokusēties nodarbībai, novēršot ārējus traucējumus un tādā veidā radot papildu slodzi dalībnieku kognitīvajai slodzei. Tāpēc pirms apmācības sākuma, ja tās notiek klātienē, jāpārlicinās:

- Vai telpā ir nepieciešamais skaits krēslu, galdu?
- Vai ir sagatavotas nepieciešamās kancelejas preces?
- Vai ir sagatavota prezentācijas tehnika, atbilstošas kvalitātes interneta pieslēgums, ja nepieciešams?
- Vai visi dalībnieki varēs saskatīt vadītāju, prezentāciju?
- Vai telpā ir piemērota temperatūra un vēdināšana?
- Vai telpā nav traucējošu papildu trokšņu, kas novērš uzmanību un apgrūtina koncentrēšanos?
- Vai ir atbilstošs apgaismojums?

Vai telpā nav smaržas, smakas, kas ir traucējošas un novērš uzmanību?

Vai ir sagatavotas dalībnieku vārda zīmītes, ja tādas plānotas?

Loģistika neklātienas nodarbībām

Ja apmācības notiek attālināti, pirms nodarbības vadītājam ir jāpārlicinās:

Vai ir sagatavota datortehnika?

Vai ir pieejams stabils un ātrdarbīgs interneta pieslēgums?

Vai ir nodrošināts pietiekams apgaismojums?

Vai lietotā saziņas programmatūra ir pietiekami labi zināma?

3.3. Apmācības procesa vadīšana

Jaunu zināšanu un prasmju apguve ir apmācības procesa visstrukturētākā daļa. Tā ietver apzinātu fokusēšanos un uzmanību uz apgūstamajām zināšanām vai prasmēm. Dalībnieki iedziļinās saturā, iesaistoties apmācības aktivitātēs un iepazīstoties ar apmācības materiāliem.

Svarīgi! Šajā posmā ļoti svarīgi nodrošināt sasaisti ar to, ko dalībnieki jau zina un prot.

Vadītājam **jāpievērš uzmanība dalībnieku reakcijai nodarbības laikā**, piemēram:

- Ja nav jautājumu, komentāru, tā nav laba zīme un neliecina par dalībnieku iesaisti;
- Ja jautājumu ir ļoti daudz, tas var liecināt gan par to, ka vadītājs skaidro tēmu nepietiekami saprotami, gan arī par to, ka tēma dalībniekiem ir ļoti interesanta. Otrajā gadījumā vadītājam jāņem vērā apmācībām izvirzīto sasniedzamo rezultātu, un tēmām, kas nav konkrētajā laikā padziļināti apgūstamas, var ieteikt papildu avotus patstāvīgai apguvei;

Vadītājam jāraugās, lai kāds dalībnieks ar neatbilstošiem komentāriem, sarunāšanos, nenovērš citu dalībnieku uzmanību - starpbrīdī ar šo dalībnieku vadītājam jāpārrunā iemesli viņa rīcībai un vēlams vienoties par konstruktīvu tālāku sadarbību apmācības procesā.

Vadītājam ir jābūt **elastīgam**, tas nozīmē, viņam ir jābūt gatavam procesa gaitā, atkarībā no grupas dinamikas, savu plānu mainīt un pielāgot, tai pašā laikā nenovirzoties no apmācības mērķiem.

3.4. Refleksija

Pēc nodarbības vadītājs atvēl laiku refleksijai, lai pārdomātu, kas izdevās un kas nē nodarbības laikā un veiktu nepieciešamās izmaiņas apmācības kursā.

Galvenie jautājumi, uz kuriem vadītājam jāatbild šajā fāzē:

Vai izdevās sasniegt apmācībai izvirzītos mērķus?

Vai apmācības materiāli bija atbilstoši?

Vai apmācības struktūra bija atbilstoša?

☐	Vai izraudzītās apmācības metodes bija piemērotas?
☐	Vai dalībnieki apmācības procesā iesaistījās pietiekami?
☐	Vai praktiskie uzdevumi bija atbilstoši un sasniedza mērķi?
☐	Vai vērtēšanas metodes bija atbilstošas un sasniedza savu mērķi?
☐	Vai man izdevās panākt efektīvu sadarbību ar dalībniekiem?
☐	Vai man izdevās izveidot ieinteresētu un uz mācīšanos vērstu apmācības vidi?
☐	Vai es saņēmu atgriezenisko saiti no dalībniekiem par apmācību?
☐	Kas man šajā apmācībā neizdevās un ir jāpilnveido?
☐	Kas man šajā apmācībā izdevās un ir jā saglabā?

PIELIKUMI

1.pielikums. Apmācības programmas veidnes paraugs MK locekļiem

Apmācības programma MK locekļiem

1.daļa. Vispārīga apmācības informācija

Apmācības nosaukums	Civilā aizsardzība un katastrofas pārvaldīšana
1. Mērķauditorija	MK locekļi
2. Anotācija	Zināšanu un izpratnes veicināšana par civilās aizsardzības sistēmu un katastrofas pārvaldīšanu augstākajām amatpersonām nodrošina efektīvu lēmumu pieņemšanu, izpratni par pienākumiem un rīcību katastrofas pārvaldīšanā. Dalībniekiem tiek sniegts ieskats civilās aizsardzības attīstības vēsturē, sniegta informācija par civilās aizsardzības sistēmas darbību un katastrofas pārvaldīšanu Latvijā, kā arī starptautisko sadarbību. Dalībnieki apgūst zināšanas par MK locekļu lomu un pienākumiem civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanā.
3. Apmācības mērķi	Dalībniekiem: • sniegt vispārēju priekšstatu par civilo aizsardzību un katastrofas pārvaldīšanu;• iegūt informāciju par civilās aizsardzības sistēmas darbību Latvijā;• iepazīties ar starptautiskās sadarbības principiem;• iegūt zināšanas par katastrofu veidiem un to pārvaldīšanas sistēmu;• apgūt zināšanas par MK locekļu pienākumiem civilajā aizsardzībā un katastrofas pārvaldīšanā.
4. Apmācības sasniedzamie rezultāti	Dalībnieki: • sapratīs civilās aizsardzības un katastrofas sistēmas darbības principus Latvijā un starptautiskajā sadarbībā;• zinās katastrofu veidus un sapratīs to pārvaldīšanas sistēmas darbības principus;• zinās savas tiesības un pienākumus attiecībā uz civilo aizsardzību un katastrofas pārvaldīšanu.
5. Apmācības formas	Klātienes apmācība: • interaktīva lekcija;• diskusija;• darbs grupās.
6. Apmācības vadītāji	VUGD Civilās aizsardzības pārvaldes eksperti

Apmācības nosaukums		Civilā aizsardzība un katastrofas pārvaldīšana
	7. Apmācības ilgums	Apmācība: 6h (jeb 8 akadēmiskās stundas ³) Pauzes: 1h 30 min Rezerve: 30 min
	8. Kritēriji sekmīgai apguvei	Sekmīgi spēj analizēt scenārijus un darbības algoritmus, kas nepieciešami pienākumu veikšanai.
	9. Pirmreizējā apmācība	2 mēnešu laikā pēc darba uzsākšanas
	10. Kompetences uzturēšanas apmācība	Ilgums un regularitāte: 4 stundu apmācības reizi gadā Apmācības vadītāji: VUGD amatpersonas Galvenie mērķi: • iepazīstināt dalībniekus ar izmaiņām normatīvajos aktos; • pārrunāt aizvadītā gada praktiskos secinājumus, kas saistīti ar civilo aizsardzību un katastrofas pārvaldīšanu; • saņemt atgriezenisko saiti (no MK locekļiem) par nepieciešamajiem uzlabojumiem civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas sistēmā; • padziļinātāk apgūt noteiktus tematus, kas balstīti uz sākotnējā apmācībā iegūtajām zināšanām.

2.daļa. Katra apmācības moduļa detalizētāks apraksts

Tēmas, kas nav neatņemama apmācības sastāvdaļa organizācijas darba pienākumu veikšanai, tomēr apmācības vadītājs tās var iekļaut programmā, ja uzskata par nepieciešamu.

Tēmas, par ko apmācības vadītājam jā sagatavo vai jā papildina materiāli, balstoties uz konkrētās organizācijas iekšējiem dokumentiem, algoritmiem u.c. aktuālo informāciju.

Modulis	Tēma	Mērķi	Sasniedzamie rezultāti
1. Ievads	1.1. Civilās aizsardzības jēdziens, definīcija	Iepazīstināt dalībniekus ar: • civilās aizsardzības jēdzienu; • civilās aizsardzības uzdevumiem; • sniegt ieskatu civilās aizsardzības vēsturē.	Dalībnieki: • prot paskaidrot, kas ir civilā aizsardzība; • var nosaukt civilās aizsardzības uzdevumus, paskaidrot to komplekso raksturu; • var pastāstīt par civilās aizsardzības sistēmas vēsturiskās attīstības svarīgākajiem notikumiem.
	1.2. Civilās aizsardzības sistēmas uzdevumi		
	1.3. Ieskatā civilās aizsardzības vēsturē		

³ Viena akadēmiskā stunda – 45 minūtes.

Modulis	Tēma	Mērķi	Sasniedzamie rezultāti
2. Starptautiskā civilās aizsardzības sistēma	2.1. Civilās aizsardzības funkcijas starptautiskajās organizācijās	lepazīstināt dalībniekus ar: starptautiskajām saistošajām partnerorganizācijām civilās aizsardzības kontekstā; civilās aizsardzības mehānismiem Eiropā un, tai skaitā, Baltijas jūras reģionā; MK un Krīzes vadības padomes pienākumiem starptautiskās palīdzības pieprasīšanā un sniegšanā.	Dalībnieki: zina svarīgākās starptautiskās saistošās partnerorganizācijas un to funkcijas civilajā aizsardzībā; var paskaidrot principus un sadarbības mehānismu, kas nosaka Latvijas iespējas saņemt starptautisku palīdzību un iesaisti palīdzības sniegšanā citām valstīm; var nosaukt darbības soļus, kas jāveic starptautiskās palīdzības pieprasīšanai un saņemšanai.
	2.2. Civilās aizsardzības mehānisms Eiropā		
	2.3. Civilās aizsardzības sadarbība divpusējo līgumu ietvaros un Baltijas jūras reģionā		
	2.4. Starptautiskā palīdzība		
3. Civilās aizsardzības sistēmas normatīvais un politikas plānošanas ietvars Latvijā	3.1. Valsts civilās aizsardzības sistēmas loma nacionālās drošības sistēmā	lepazīstināt dalībniekus ar: Valsts civilās aizsardzības lomu nacionālās drošības sistēmā; Valsts civilās aizsardzības tiesisko regulējumu un politikas plānošanas ietvaru; no normatīvā regulējuma izrietošajiem civilās aizsardzības sistēmas nozīmīgākajiem principiem; īpašajiem tiesiskajiem režīmiem.	Dalībnieki: spēj paskaidrot normatīvo aktu hierarhiju, kas nosaka civilās aizsardzības tiesisko regulējumu; izprot civilās aizsardzības plānošanas dokumentus un procesu izprot civilās aizsardzības sistēmas organizatorisko struktūru; izprot gadījumus, kad nepieciešams izsludināt īpašos tiesiskos režīmus.
	3.2. Tiesiskais regulējums civilās aizsardzības sistēmas darbības nodrošināšanai		
	3.3. Civilās aizsardzības politikas plānošana		
	3.4. Galvenie normatīvajā regulējumā noteiktie civilās aizsardzības sistēmas darbības pamati		
	3.5. Civilās aizsardzības sistēmas finansēšana		
	3.6. Īpašie tiesiskie režīmi		
4. Katastrofas pārvaldīšana un to veidi	4.1. Katastrofu iedalījums	lepazīstināt dalībniekus ar: katastrofas veidiem; katastrofas pārvaldīšanas galvenajiem principiem, tai skaitā preventīvajiem, gatavības, reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumiem, kas attiecināmi uz viņu darba pienākumu veikšanu.	Dalībnieki: zina dažādus katastrofas veidus un to iedalījumu; pārzina katastrofas pārvaldīšanas principus; spēj aprakstīt katastrofas pārvaldīšanas galvenos soļus, kas attiecināmi uz viņu darba pienākumu veikšanu.
	4.2. Preventīvie, gatavības, reaģēšanas, seku likvidēšanas un atjaunošanas pasākumi		
	4.3. Dabas katastrofas		
	4.4. Antropogēnās katastrofas		
	5.1. Civilās aizsardzības sistēmas dalībnieku pienākumi	lepazīstināt dalībniekus ar:	Dalībnieki:

Modulis	Tēma	Mērķi	Sasniedzamie rezultāti
5. Pienākumi civilās aizsardzības jomā	5.2. Ministru prezidenta un MK pienākumi civilās aizsardzības jomā	galvenajiem pienākumiem civilajā aizsardzībā un katastrofas pārvaldīšanā, kas noteikti normatīvajos aktos; citā pušu lomā civilajā aizsardzībā un katastrofas pārvaldīšanā; Krīzes vadības padomes pienākumiem.	zina savus uzdevumus, tiesības un pienākumus attiecībā uz civilo aizsardzību un katastrofas pārvaldīšanu, tai skaitā atbildību sadalījumu savā organizācijā; pārzina citu civilās aizsardzības sistēmā iesaistīto pušu uzdevumus un pienākumus un sadarbības mehānismu ar tām.
	5.3. Ministriju pienākumi civilās aizsardzības jomā		
	5.4. Valsts institūciju pienākumi civilās aizsardzības jomā		
	5.5. VUGD pienākumi civilās aizsardzības jomā		
	5.6. Pašvaldību, PCAK ⁴ un PSTCAK pienākumi civilās aizsardzības jomā		
	5.7. Juridisko personu, objektu, paaugstinātas bīstamības objektu un kritiskās infrastruktūras objektu pienākumi civilās aizsardzības jomā		
	5.8. Fizisko personu pienākumi civilās aizsardzības jomā		

⁴ Pašvaldības civilās aizsardzības komisija.

2.pielikums. Apmācības programmas veidnes paraugs valsts institūcijām

Apmācības programma valsts institūcijām

1.daļa. Vispārīga apmācības informācija

Apmācības nosaukums	Civilā aizsardzība un katastrofas pārvaldīšana
1. Mērķauditorija	Nodarbinātie ministrijās, valsts iestādēs un valsts kapitālsabiedrībās
2. Anotācija	Zināšanu un izpratnes veicināšana par civilās aizsardzības sistēmu un katastrofas pārvaldīšanu amatpersonām nodrošina efektīvu lēmumu pieņemšanu, izpratni par pienākumiem un rīcību katastrofas pārvaldīšanā. Dalībniekiem tiek sniegts ieskats civilās aizsardzības attīstības vēsturē, sniegta informācija par civilās aizsardzības sistēmas darbību un katastrofas pārvaldīšanu Latvijā, kā arī starptautisko sadarbību. Dalībnieki apgūst zināšanas par valsts institūciju lomu un to administratīvo vadītāju pienākumiem civilajā aizsardzībā un katastrofas pārvaldīšanā.
3. Apmācības mērķi	Dalībniekiem: • sniegt vispārēju priekšstatu par civilo aizsardzību un katastrofas pārvaldīšanu; • iegūt informāciju par civilās aizsardzības sistēmas darbību Latvijā; • iepazīties ar starptautiskās sadarbības principiem; • iegūt zināšanas par katastrofu veidiem un to pārvaldīšanas sistēmu; • apgūt zināšanas par valsts institūciju amatpersonu pienākumiem civilajā aizsardzībā un katastrofas pārvaldīšanā.
4. Apmācības sasniedzamie rezultāti	Dalībnieki: • zinās civilās aizsardzības attīstības galvenos posmus; • spēs aprakstīt civilās aizsardzības un katastrofas sistēmas darbības principus Latvijā un starptautiskajā sadarbībā; • zinās katastrofu veidus un sapratīs to pārvaldīšanas sistēmas darbības principus; • zinās savas tiesības un pienākumus attiecībā uz civilo aizsardzību un katastrofas pārvaldīšanu.
5. Apmācības formas	Klātienēs apmācība: • interaktīva lekcija; • diskusija; • darbs grupās. Hibrīda vai attālinātā apmācība: • interaktīva lekcija; • diskusija; • darbs grupās. Pašvadīta e-apmācība ar attālinātu diskusiju.
6. Apmācības vadītāji	VUGD Civilās aizsardzības pārvaldes eksperti Civilās aizsardzības eksperti publiskā sektorā organizācijā

Apmācības nosaukums		Civilā aizsardzība un katastrofas pārvaldīšana
	7. Apmācības ilgums	Apmācība: 6h (jeb 8 akadēmiskās stundas ⁵) Pauzes: 1h 30 min Rezerve: 30 min
	8. Kritēriji sekmīgai apguvei	Izpildīti uzdevumi nodarbību laikā un sekmīgi izpildīts noslēguma pārbaudes darbs.
	9. Pirmreizējā apmācība	Ja iespējams organizēt pašvadītu e-apmācību – 1 mēneša laikā pēc amata pienākumu izpildes uzsākšanas. Citādāk – vēlams organizēt apmācību, ja notikusi nodarbināto mainība, taču ne retāk kā reizi gadā.
	10. Kompetences uzturēšanas apmācība	Ilgums un regularitāte: 4 stundu apmācības reizi gadā Apmācības vadītāji: VUGD amatpersonas vai civilās aizsardzības eksperti publiskā sektora organizācijā Galvenie mērķi: • iepazīstināt dalībniekus ar izmaiņām normatīvajos aktos; • pārrunāt aizvadītā gada praktiskos secinājumus, kas saistīti ar civilo aizsardzību un katastrofas pārvaldīšanu; • saņemt atgriezenisko saiti (no publiskā sektora organizācijā nodarbinātajiem) par nepieciešamajiem uzlabojumiem civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas sistēmā; • padziļinātāk apgūt noteiktus tematus, kas balstīti uz sākotnējā apmācībā iegūtajām zināšanām. Svarīgi! Paaugstinātas bīstamības objektu (turpmāk – PBO) nodarbinātajiem civilās aizsardzības apmācības organizē ne retāk kā reizi gadā un to saturam jāatbilst MK 2017. gada 5. decembra noteikumiem Nr. 716 "Minimālās prasības obligātā civilās aizsardzības kursa saturam un nodarbināto civilās aizsardzības apmācības saturam".⁶
	11. Pirmās palīdzības apmācība	Mērķauditorija: PBO nodarbinātie, taču pirmās palīdzības zināšanas ieteicams apgūt arī citiem valsts institūcijās nodarbinātajiem. Apmācības vadītāji: kvalificēti pirmās palīdzības apmācības pasniedzēji. Apmācības ilgums: vēlams 12 h, iekļaujot gan teorētiskās, gan praktiskās nodarbības.

⁵ Viena akadēmiskā stunda – 45 minūtes.

⁶ Ministru kabineta 2017. gada 5. decembra noteikumi Nr. 716 "Minimālās prasības obligātā civilās aizsardzības kursa saturam un nodarbināto civilās aizsardzības apmācības saturam".
<https://likumi.lv/ta/id/295896>

2.daļa. Katra apmācības moduļa detalizētāks apraksts

Tēmas, kas nav neatņemama apmācības sastāvdaļa organizācijas darba pienākumu veikšanai, tomēr apmācības vadītājs tās var iekļaut programmā, ja uzskata par nepieciešamu.

Tēmas, par ko apmācības vadītājam jā sagatavo vai jā papildina materiāli, balstoties uz konkrētās organizācijas iekšējiem dokumentiem, algoritmiem u.c. aktuālo informāciju.

Modulis	Tēma	Mērķi	Sasniedzamie rezultāti
1. Ievads	1.1. Civilās aizsardzības jēdziens, definīcija	Iepazīstināt dalībniekus ar: civilās aizsardzības jēdzienu; civilās aizsardzības uzdevumiem; sniegt ieskatu civilās aizsardzības vēsturē.	Dalībnieki: prot paskaidrot, kas ir civilā aizsardzība; var nosaukt civilās aizsardzības uzdevumus, paskaidrot to komplekso raksturu; var pastāstīt par civilās aizsardzības sistēmas vēsturiskās attīstības svarīgākajiem notikumiem.
	1.2. Civilās aizsardzības sistēmas uzdevumi		
	1.3. Ieskats civilās aizsardzības vēsturē		
2. Starptautiskā civilās aizsardzības sistēma	2.1. Civilās aizsardzības funkcijas starptautiskajās organizācijās	Iepazīstināt dalībniekus ar: starptautiskajām saistošajām partnerorganizācijām civilās aizsardzības kontekstā; civilās aizsardzības mehānismiem Eiropā un, tai skaitā, Baltijas jūras reģionā; organizācijas pienākumiem starptautiskās palīdzības pieprasīšanā un sniegšanā (ja attiecināms).	Dalībnieki: zina svarīgākās starptautiskās saistošās partnerorganizācijas un to funkcijas civilajā aizsardzībā; var paskaidrot principus un sadarbības mehānismu, kas nosaka Latvijas iespējas saņemt starptautisku palīdzību un iesaisti palīdzības sniegšanā citām valstīm; var nosaukt darbības soļus, kas jāveic starptautiskās palīdzības pieprasīšanai un saņemšanai (ja attiecināms).
	2.2. Civilās aizsardzības mehānisms Eiropā		
	2.3. Civilās aizsardzības sadarbība divpusējo līgumu ietvaros un Baltijas jūras reģionā		
	2.4. Starptautiskā palīdzība		
3. Civilās aizsardzības sistēmas normatīvais un politikas plānošanas ietvars Latvijā	3.1. Valsts civilās aizsardzības sistēmas loma nacionālās drošības sistēmā	Iepazīstināt dalībniekus ar: Valsts civilās aizsardzības lomu nacionālās drošības sistēmā; Valsts civilās aizsardzības tiesisko regulējumu un plānošanas ietvaru; no normatīvā regulējuma izrietošajiem civilās aizsardzības sistēmas nozīmīgākajiem principiem; Tpašajiem tiesiskajiem režīmiem.	Dalībnieki: spēj paskaidrot normatīvo aktu hierarhiju, kas nosaka civilās aizsardzības tiesisko regulējumu; izprot civilās aizsardzības plānošanas dokumentus un procesu; izprot civilās aizsardzības sistēmas organizatorisko struktūru; izprot gadījumus, kad nepieciešams izsludināt tpašos tiesiskos režīmus;
	3.2. Tiesiskais regulējums civilās aizsardzības sistēmas darbības nodrošināšanai		
	3.3. Civilās aizsardzības politikas plānošana		
	3.4. Galvenie normatīvajā regulējumā noteiktie civilās aizsardzības sistēmas darbības pamati		
	3.5. Civilās aizsardzības sistēmas finansēšana		
	3.6. Īpašie tiesiskie režīmi		

Modulis	Tēma	Mērķi	Sasniedzamie rezultāti
4. Katastrofas pārvaldīšana un to veidi	4.1. Katastrofu iedalījums	Iepazīstināt dalībniekus ar: katastrofas veidiem; katastrofas pārvaldīšanas galvenajiem principiem, tai skaitā preventīvajiem, gatavības, reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumiem, kas attiecināmi uz viņu darba pienākumu veikšanu.	Dalībnieki: zina dažādus katastrofas veidus un to iedalījumu; pārzina katastrofas pārvaldīšanas principus; spēj aprakstīt katastrofas pārvaldīšanas galvenos soļus, kas attiecināmi uz viņu darba pienākumu veikšanu.
	4.2. Preventīvie, gatavības, reaģēšanas, seku likvidēšanas un atjaunošanas pasākumi		
	4.3. Dabas katastrofas		
	4.4. Antropogēnās katastrofas		
5. Pienākumi civilās aizsardzības jomā	5.1. Civilās aizsardzības sistēmas dalībnieku pienākumi	Iepazīstināt dalībniekus ar: galvenajiem pienākumiem civilajā aizsardzībā un katastrofas pārvaldīšanā, kas noteikti normatīvajos aktos; citu pušu lomu civilajā aizsardzībā un katastrofas pārvaldīšanā.	Dalībnieki: zina savus uzdevumus, tiesības un pienākumus attiecībā uz civilo aizsardzību un katastrofas pārvaldīšanu, tai skaitā atbildību sadalījumu savā organizācijā; pārzina citu civilās aizsardzības sistēmā iesaistīto pušu uzdevumus un pienākumus un sadarbības mehānismu ar tām.
	5.2. Ministru prezidenta un MK pienākumi civilās aizsardzības jomā		
	5.3. Ministriju pienākumi civilās aizsardzības jomā		
	5.4. Valsts institūciju pienākumi civilās aizsardzības jomā		
	5.5. VUGD pienākumi civilās aizsardzības jomā		
	5.6. Pašvaldību, PCAK ⁷ un PSTCAK pienākumi civilās aizsardzības jomā		
	5.7. Juridisko personu, objektu, paaugstinātas bīstamības objektu un kritiskās infrastruktūras objektu pienākumi civilās aizsardzības jomā		
	5.8. Fizisko personu pienākumi civilās aizsardzības jomā		
6. Pirmā palīdzība (attiecināms tikai uz PBO nodarbinātajiem)	6.1. Pirmās palīdzības definīcija	Iepazīstināt dalībniekus ar: pirmās palīdzības jēdzienu; rīcību negadījuma vietā; atdzīvināšanas pasākumiem un pirmās palīdzības pasākumu soļiem.	Dalībnieki: prot paskaidrot, kas ir pirmā palīdzība; zina, kā rīkoties negadījuma vietā (tai skaitā izsaukt palīdzību); prot sniegt pirmo palīdzību dzīvībai bīstamās situācijās.
	6.2. Rīcība negadījuma vietā		
	6.3. Atdzīvināšanas pasākumi		
	6.4. Pirmās palīdzības pasākumi		
	6.5. Aptieciņas saturs		

⁷ Pašvaldības civilās aizsardzības komisija.

3.pielikums. Apmācības programmas veidnes paraugs PSTCAK

Apmācības programma PSTCAK

1.daļa. Vispārīga apmācības informācija

Apmācības nosaukums	Civilā aizsardzība un katastrofas pārvaldīšana
1. Mērķauditorija	PSTCAK locekļi
2. Anotācija	Zināšanu un izpratnes veicināšana par civilās aizsardzības sistēmu un katastrofas pārvaldīšanu amatpersonām nodrošina efektīvu lēmumu pieņemšanu, izpratni par pienākumiem un rīcību katastrofas pārvaldīšanā. Dalībniekiem tiek sniegts ieskats civilās aizsardzības attīstības vēsturē, sniegta informācija par civilās aizsardzības sistēmas darbību un katastrofas pārvaldīšanu Latvijā, kā arī starptautisko sadarbību. Dalībnieki apgūst zināšanas par pašvaldību un PSTCAK lomu un to locekļu pienākumiem civilajā aizsardzībā un katastrofas pārvaldīšanā.
3. Apmācības mērķi	Dalībniekiem: • sniegt vispārēju priekšstatu par civilo aizsardzību un katastrofas pārvaldīšanu; • iegūt informāciju par civilās aizsardzības sistēmas darbību Latvijā; • iepazīties ar starptautiskās sadarbības principiem; • iegūt zināšanas par katastrofu veidiem un to pārvaldīšanas sistēmu; • apgūt zināšanas par MK locekļu pienākumiem civilajā aizsardzībā un katastrofas pārvaldīšanā.
4. Apmācības sasniedzamie rezultāti	Dalībnieki: • sapratīs civilās aizsardzības un katastrofas sistēmas darbības principus Latvijā un starptautiskajā sadarbībā; • zinās katastrofu veidus un sapratīs to pārvaldīšanas sistēmas darbības principus; • zinās savas tiesības un pienākumus attiecībā uz civilo aizsardzību un katastrofas pārvaldīšanu.
5. Apmācības metodes	Klātienēs apmācība: • interaktīva lekcija; • diskusija; • darbs grupās. Hibrīda vai attālinātā apmācība: • interaktīva lekcija; • diskusija; • darbs grupās. Pašvadīta e-apmācība ar attālinātu diskusiju.
6. Apmācības vadītāji	• VUGD Civilās aizsardzības pārvaldes eksperti • VUGD amatpersonas PSTCAK • Zināšanu papildināšanai – citu publiskā sektora organizāciju eksperti

Apmācības nosaukums		Civilā aizsardzība un katastrofas pārvaldīšana
	7. Apmācības ilgums	Apmācība: 6h (jeb 8 akadēmiskās stundas ⁸) Pauzes: 1h 30 min Rezerve: 30 min
	8. Kritēriji sekmīgai apguvei	Izpildīti uzdevumi nodarbību laikā un sekmīgi izpildīts noslēguma pārbaudes darbs.
	9. Pirmreizējā apmācība	1 mēneša laikā pēc amata pienākumu izpildes uzsākšanas.
	10. Kompetences uzturēšanas apmācība	Ilgums un regularitāte: 4 stundu apmācības divas reizes gadā Apmācības vadītāji: VUGD amatpersonas vai civilās aizsardzības eksperti publiskā sektora organizācijā Galvenie mērķi: • iepazīstināt dalībniekus ar izmaiņām normatīvajos aktos; • pārrunāt aizvadītā gada praktiskos secinājumus, kas saistīti ar civilo aizsardzību un katastrofas pārvaldīšanu; • saņemt atgriezenisko saiti (no PSTCAK locekļiem) par nepieciešamajiem uzlabojumiem civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas sistēmā; • padziļinātāk apgūt noteiktus tematus, kas balstīti uz sākotnējā apmācībā iegūtajām zināšanām.

2.daļa. Katra apmācības moduļa detalizētāks apraksts

Tēmas, kas nav neatņemama apmācības sastāvdaļa organizācijas darba pienākumu veikšanai, tomēr apmācības vadītājs tās var iekļaut programmā, ja uzskata par nepieciešamu.

Tēmas, par ko apmācības vadītājam jā sagatavo vai jāpapildina materiāli, balstoties uz konkrētās organizācijas iekšējiem dokumentiem, algoritmiem u.c. aktuālo informāciju.

Modulis	Tēma	Mērķi	Sasniedzamie rezultāti
1. Ievads	1.1. Civilās aizsardzības jēdziens, definīcija	Iepazīstināt dalībniekus ar: • civilās aizsardzības jēdzienu; • civilās aizsardzības uzdevumiem; • sniegt ieskatu civilās aizsardzības vēsturē.	Dalībnieki: • prot paskaidrot, kas ir civilā aizsardzība; • var nosaukt civilās aizsardzības uzdevumus, paskaidrot to komplekso raksturu; • var pastāstīt par civilās aizsardzības sistēmas vēsturiskās attīstības svarīgākajiem notikumiem.
	1.2. Civilās aizsardzības sistēmas uzdevumi		
	1.3. Ieskatā civilās aizsardzības vēsturē		

⁸ Viena akadēmiskā stunda – 45 minūtes.

Modulis	Tēma	Mērķi	Sasniedzamie rezultāti
2. Starptautiskā civilās aizsardzības sistēma	2.1. Civilās aizsardzības funkcijas starptautiskajās organizācijās	Iepazīstināt dalībniekus ar: starptautiskajām partnerorganizācijām saistošajām civilās aizsardzības kontekstā; civilās aizsardzības mehānismiem Eiropā un, tai skaitā, Baltijas jūras reģionā; organizācijas pienākumiem starptautiskās palīdzības pieprasīšanā un sniegšanā.	Dalībnieki: zina svarīgākās starptautiskās saistošās partnerorganizācijas un to funkcijas civilajā aizsardzībā; var paskaidrot principus un sadarbības mehānismu, kas nosaka Latvijas iespējas saņemt starptautisku palīdzību un iesaisti palīdzības sniegšanā citām valstīm; var nosaukt darbības soļus, kas jāveic starptautiskās palīdzības pieprasīšanai un saņemšanai.
	2.2. Civilās aizsardzības mehānisms Eiropā		
	2.3. Civilās aizsardzības sadarbība divpusējo līgumu ietvaros un Baltijas jūras reģionā		
	2.4. Starptautiskā palīdzība		
3. Civilās aizsardzības sistēmas normatīvais un politikas plānošanas ietvars Latvijā	3.1. Valsts civilās aizsardzības sistēmas loma nacionālās drošības sistēmā	Iepazīstināt dalībniekus ar: Valsts civilās aizsardzības lomu nacionālās drošības sistēmā; Valsts civilās aizsardzības tiesisko regulējumu un politikas plānošanas ietvaru; no normatīvā regulējuma izrietošajiem civilās aizsardzības sistēmas nozīmīgākajiem principiem; īpašajiem tiesiskajiem režīmiem.	Dalībnieki: spēj paskaidrot normatīvo aktu hierarhiju, kas nosaka civilās aizsardzības tiesisko regulējumu; izprot CA plānošanas dokumentus un procesu; izprot civilās aizsardzības sistēmas organizatorisko struktūru; izprot gadījumus, kad nepieciešams izsludināt īpašos tiesiskos režīmus.
	3.2. Tiesiskais regulējums civilās aizsardzības sistēmas darbības nodrošināšanai		
	3.3. Civilās aizsardzības politikas plānošana		
	3.4. Galvenie normatīvajā regulējumā noteiktie civilās aizsardzības sistēmas darbības pamati		
	3.5. Civilās aizsardzības sistēmas finansēšana		
	3.6. Īpašie tiesiskie režīmi		
4. Katastrofas pārvaldīšana un to veidi	4.1. Katastrofu iedalījums	Iepazīstināt dalībniekus ar: katastrofas veidiem; katastrofas pārvaldīšanas galvenajiem principiem, tai skaitā preventīvajiem, gatavības, reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumiem, kas attiecināmi uz viņu darba pienākumu veikšanu.	Dalībnieki: zina dažādas katastrofas veidus un to iedalījumu; pārzina katastrofas pārvaldīšanas principus; spēj aprakstīt katastrofas pārvaldīšanas galvenos soļus, kas attiecināmi uz viņu darba pienākumu veikšanu.
	4.2. Preventīvie, gatavības, reaģēšanas, seku likvidēšanas un atjaunošanas pasākumi		
	4.3. Dabas katastrofas		
	4.4. Antropogēnās katastrofas		
5. Pienākumi civilās	5.1. Civilās aizsardzības sistēmas dalībnieku pienākumi	Iepazīstināt dalībniekus ar: galvenajiem pienākumiem civilajā aizsardzībā un katastrofas	Dalībnieki: zina savus uzdevumus, tiesības un pienākumus attiecībā uz civilo aizsardzību un katastrofas
	5.2. Ministru prezidenta un MK pienākumi civilās aizsardzības jomā		

Modulis	Tēma	Mērķi	Sasniedzamie rezultāti
aizsardzības jomā	5.3. Ministriju pienākumi civilās aizsardzības jomā	pārvaldīšanā, kas noteikti normatīvajos aktos; • citu pušu lomu civilajā aizsardzībā un katastrofas pārvaldīšanā.	pārvaldīšanu, tai skaitā atbildību sadalījumu savā organizācijā; • pārzina citu civilās aizsardzības sistēmā iesaistīto pušu uzdevumus un pienākumus un sadarbības mehānismu ar tām.
	5.4. Valsts institūciju pienākumi civilās aizsardzības jomā		
	5.5. VUGD pienākumi civilās aizsardzības jomā		
	5.6. Pašvaldību, PCAK ⁹ un PSTCAK pienākumi civilās aizsardzības jomā		
	5.7. Juridisko personu, objektu, paaugstinātas bīstamības objektu un kritiskās infrastruktūras objektu pienākumi civilās aizsardzības jomā		
	5.8. Fizisko personu pienākumi civilās aizsardzības jomā		

⁹ Pašvaldības civilās aizsardzības komisija.

4.pielikums. Apmācībā izmantojamo metožu pārskats

Vadītājam ieteicams izmantot dažādas apmācības metodes, lai dalībnieki pēc iespējas efektīvāk nonāktu līdz sasniedzamajiem rezultātiem. Vadītājs izvēlas mērķauditorijai un nodarbības mērķiem visatbilstošākās metodes. Izmantojot pasīvās metodes, kurās vadītājs stāsta un dalībnieki klausās, vadītājs var nodot lielāku informācijas daudzumu, bet tās nav pietiekamas, lai nodrošinātu pilnvērtīgu tēmas izpratni.

Lekcija¹⁰

Veiksmīga lekcija ir strukturēta, pārdomāti organizēta, skaidra, viegli izsekot domu gājienam un klausītājiem ir skaidri darāmie soļi. Laba lekcija nepasaka klausītājam, ko domāt par apgūstamo tēmu, bet vada dalībniekus izzināt tēmu, iedziļinoties un salīdzinot ar savu pieredzi.

Lekcijas laikā vadītājs:

- Dalās ar dalībniekiem ar prezentāciju;
- Runā “dabiski” un skaidri, uztur acu kontaktu ar dalībniekiem, nevis lasa tekstu;
- Uztur piemērotu runas ātrumu, lai dalībnieki spēj izsekot;
- Iesaista dalībniekus, uzdodot jautājumus, dod iespēju dalīties ar savu pieredzi un piemēriem;
- Iekļauj vizuālus vai audio materiālus, uzdod praktiskus uzdevumus, kas palīdz labāk apgūt tēmu.

Lekcijas laikā vadītājam jāparedz dalībnieku iesaiste ne retāk kā ik pēc 20 minūtēm.

Interaktīva lekcija

Lai noturētu dalībnieku uzmanību un palielinātu mācīšanās efektivitāti, lekcijas laikā var ik pēc 10-20 minūtēm iekļaut 10-20 minūtes ilgas aktivitātes dalībniekiem. Šo aktivitāšu mērķim ir jābūt palīdzēt apgūt lekcijas laikā apgūtās zināšanas vai pielietot tās praktiski.

Idejas aktivitātēm:

- Dalībnieki saņem uzdevumu, kas jāizpilda pēc lekcijas daļas un rezultāts jāsalīdzina ar citu dalībnieku.
- “Preses konference” – dalībnieki grupās uzraksta interesējošos jautājumus par noteiktu tēmu un tad izspēlē preses konferenci, kuras laikā dalībnieki ir “žurnālisti” un vadītājs - intervējamais.
- Izvēlieties labāko atbildi – dalībnieki saņem trīs rīcības scenārijus noteiktai situācijai. Viņiem grupās jāizvēlas vispiemērotākais scenārijs un jāpamato izvēle.
- Atrodi kļūdu – dalībniekiem mērķtiecīgi iedod tekstu, kurš ir kļūdainšs un lūdz atrast kļūdu.
- Paskaidro apgalvojumu – vadītājs dalībniekiem iedod apgalvojumu, kas viņiem ir jāpamato.
- Sakārtojiet – dalībnieki saņem procesa soļu aprakstus, kas viņiem jāsakārto pareizā secībā.
- Īss video ir piemērots, lai aktualizētu vai ilustrētu tēmu.

¹⁰ University at Buffalo. Teaching Methods. <https://www.buffalo.edu/catt/teach/develop/design/teaching-methods.html>

- 1 minūtes darbs – nodarbības noslēgumā vadītājs lūdz katram 1 minūtes laikā uzrakstīt galvenos nodarbības secinājumus, apgūto.
- Dalībnieku veidoti vizuāļi – pasniedzējs lūdz dalībniekiem izveidot kādu procesa shēmu, grafiku, kas apkopo apgūto tēmu.

Diskusija

Diskusijas ir svarīgas apmācības procesa sastāvdaļas. Tās palīdz dalībniekiem labāk izprast saņemto informāciju. Vadītāja loma ir būt par diskusijas moderatoru, nevis informācijas sniedzēju.

Atkarībā no mērķa, vadītājs var diskusiju organizēt dažādos veidos: darbs mazās grupās, lomu spēle, debates, izvēloties kādu no pusēm. Diskusijas noslēgumā svarīgi apkopot secinājumus, lūdzot to darīt dalībniekiem vai arī veikt to pašam vadītājam.

Darbam grupās 2-3 cilvēku grupas ir piemērotas vienkāršākiem uzdevumiem, kā arī uzdevumiem, kur nepieciešams panākt vienošanos. 4-6 cilvēku grupas ir piemērotākas sarežģītākiem uzdevumiem un ideju ģenerēšanai.

Situāciju analīze (case studies)

Dalībnieki risina reālu problēmu vai analizē situāciju, izmantojot apmācībā apgūtas zināšanas un prasmes. Šī metode ļauj:

- Dalībniekiem dziļāk izprast teorētiski apgūtos jēdzienus;
- Sasaistīt teoriju ar reālās dzīves pieredzi;
- Izmantot teorētiskos konceptus atšķirīgos kontekstos;
- Dalīties pieredzē;
- Pamanīt dažādas situācijas šķautnes un tās analizēt;
- Ieraudzīt atšķirīgas uztveres un risinājumu perspektīvas.

Lai šo metodi sekmīgi izmantotu, vadītājam ir ļoti rūpīgi jā sagatavo situācijas apraksts, lai tas atbilstu apmācības mērķim. Pirms uzdevuma veikšanas situāciju var gan izsniegt dalībniekiem rakstiskā veidā, gan demonstrēt video, gan atskaņot audio formātā. Dalībniekiem ir jādod pietiekami daudz laika iepazīties ar situāciju un to analizēt.

Kopīga mācīšanās – darbs grupās

Dalībnieki strādā kopā, lai sasniegtu izvirzīto mērķi. Veicot uzdevumu, dalībnieki līdž ar to izmanto ne tikai apmācībās apgūtās zināšanas, bet arī savu iepriekšējo pieredzi, tādējādi bagātinot cits citu. Pirms uzdevuma veikšanas dalībnieki vienojas par kopīgo sadarbību un lomām uzdevumu veicot.

Šī metode ļauj:

- Dziļāk apgūt jaunas zināšanas un prasmes, spējot tās interpretēt un izmantot reālās dzīves situācijās;
- Iedziļināties;
- Dalīties pieredzē;
- Iepazīties ar daudzveidīgiem viedokļiem un mācīties rast risinājumus.

5.pielikums. Nodarbību strukturēšanas pieeja

Nodarbības ievads – ierosināšanas fāze

Tonis, kādu vadītājs lieto nodarbības sākumā, lielā mērā ietekmēs dalībnieku gatavību un atvērtību tālākam apmācības procesam.

Vadītājs sākumā iepazīstina ar sevi, īsi pastāsta par savu pieredzi, kas attiecas uz attiecīgo apmācību. Ja grupa nav liela, var lūgt arī dalībniekus īsi iepazīstināt ar sevi un nosaukt savas gaidas no apmācības.

Lai dalībniekus sagatavotu un noskaņotu apmācības procesam, vadītājs:

- Iezīmē dalībniekiem apmācības "lielo bildi", paskaidrojot, kādi ir apmācības mērķi un plānotie sasniedzamie rezultāti;
- Pārrunā ar dalībniekiem, kāpēc apmācība dalībniekiem būs noderīga, tādā veidā palielinot dalībnieku motivāciju mācību procesam;
- Paskaidro, kādi ir nodarbības mērķi (to skaits nedrīkst būt liels) un plānotie sasniedzamie rezultāti, kā tie ietilpst apmācības "lielajā bildē";
- Iepazīstina ar darba kārtību;
- Dod iespēju dalībniekiem uzdot precizējošus jautājumus vai sniegt komentārus,
- Sāk iesaistīt dalībniekus, piemēram, aicinot atbildēt uz kādu ievadjautājumu, īsi dalīties savā pieredzē;
- Veido atvērtu, uzmunrinošu gaisotni.

Šis process vienlaicīgi ietver gan emocionālus, gan kognitīvus elementus. Līdz ar to vadītājs gan emocionāli noskaņo dalībniekus nodarbībai, gan sāk iezīmēt nodarbības sasaisti ar dalībnieku mērķiem un iepriekšējo pieredzi.

Nodarbības centrālā daļa – apjēgšanas fāze

Vadītājs plāno darbības secīgi, rūpīgi pārdomājot pārejas starp tām. Vadītājam jānodrošina saprotama un skaidri pamatojama pāreja starp darbībām. Vadītājs:

- Izmanto piemērus, kas papildus ilustrē apgūstamo tēmu;
- Izmanto video vai audio ilustrācijas, kur nepieciešams;
- Sakarību atainošanai izmanto diagrammas, grafikus;
- Veido dalībniekiem emocionāli drošu vidi;
- Izmanto piemērus un veido stāstījumu atbilstoši kontekstam. Šāda pieeja palīdz labāk uztvert un atcerēties nodarbībā apgūto;
- Neizmanto "izolētus faktus" – informāciju, kas neiederas kopējā kontekstā;
- Sasaista apmācībā apgūstamo ar dalībnieku pieredzi. (Jāņem vērā, ka grupā var būt dalībnieki ar ļoti atšķirīgu iepriekšējo pieredzi.)

Vadītājs plāno regulārus vērtēšanas uzdevumus, lai gan viņš, gan dalībnieki varētu pārliecināties par virzību un nepieciešamības gadījumā sniegt papildu informāciju vai atbalstu dalībniekiem. Tie var būt pavisam īsi jautājumi, uz kuriem dalībnieki nekavējoties atbild, ātri zināšanu un izpratnes pārbaudes testi, tai skaitā izmantojot, tiešsaistes interaktīvus tehnoloģiskus risinājumus. Tie neaizņem daudz laika, bet palīdz gan dalībniekiem nostiprināt zināšanas, gan vadītājam pārliecināties par virzību. Noslēgumā vadītājs sagatavo vērtēšanas darbu par visām galvenajām tēmām.

Praktizēšanās ir ļoti svarīga mācību procesa daļa. Nebūtu jāplāno garas lekcijas, bez iespējas dalībniekiem iesaistīties, uzdotot jautājumus, komentējot, daloties pieredzē, diskutējot vai pildot praktiskus uzdevumus individuāli vai grupās.

Atkārtošana palīdz nostiprināt zināšanas un prasmes. Tāpēc vadītājam jāiestrādā iespēja atgriezties atkārtoti pie svarīgākajām tēmām, kas jau apgūtas iepriekšējās nodarbībās uzdodot jautājumus vai uzdevumus par tām, papildinot un padziļinot apgūto.

Refleksija un tālāka izpēte palīdz padziļināt un paplašināt izpratni, kā arī savienot jaunapgūto ar iepriekšējo pieredzi. Nepietiek tikai atcerēties lietas, lai tās saglabātos ilgtermiņa atmiņā. Ir nepieciešams tās "piesaistīt" jau esošajām zināšanām vai prasmēm.

Refleksija un uzlabojumi

Vēlams dalībniekus rosināt reflektēt par apgūto, lai pārliecinātos par iegūto zināšanu un prasmju apguves līmeni.

Atgriezeniskā saite ir kritiski svarīga efektīvai praksei. Tai jābūt savlaicīgai un specifiskai, lai dalībniekam būtu skaidrs, kas viņa sniegunā ir labi un, kur nepieciešami uzlabojumi un kādi.

Ja apmācības laikā dalībnieki neuzdod jautājumus, tad tā nav laba zīme un var liecināt arī par kādu no situācijām:

- Nodarbībā apgūstamais ir pārāk viegls vai pārāk sarežģīts;
- Nodarbība ir neiesaistoša;
- Dalībnieki baidās uzdot jautājumus, lai viņus neuzskatītu par nekompetentiem.

Nodarbības noslēgums - apkopojums un refleksija

Nodarbības noslēgumā vadītājs:

- Koncentrēti apkopo apgūto, uzsver būtiskāko;
- Sasaista nodarbības gaitā apgūto ar plašāku kontekstu;
- Saņem atgriezenisko saiti no dalībniekiem;
- Piedāvā dalībniekiem materiālus/ avotus padziļinātai tēmas apguvei;
- Ja paredzēts - uzdod mājas darbu;
- Iezīmē nākamās soļus apmācības procesā.

6.pielikums. Vispārīgs apmācības materiāls: 6 moduļi un praktiski ieteikumi apmācības materiāla pielāgošanai un papildināšanai

Skatīt prezentācijas materiālu.

Izmantotie avoti

Nr.	Dokumenta nosaukums
Likumi un tiesību akti	
1.	Ārstniecības likums. Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/44108
2.	Bīstamo kravu aprites likums. Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/220516
3.	Ceļu satiksmes likums. Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/45467
4.	Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likums. Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/282333
5.	Dzelzceļa likums. Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/47774
6.	Dzelzceļa pārvadājumu likums. Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/1192
7.	Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likums. Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/214039
8.	Enerģētikas likums. Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/49833
9.	Epidemioloģiskās drošības likums. Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/52951
10.	Jūrlietu pārvaldes un jūras drošības likums. Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/68491
11.	Ķīmisko vielu likums. Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/47839
12.	Latvijas Republikas Satversme. Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/57980
13.	Likums "Par aviāciju". Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/57659
14.	Likums "Par ārkārtējo situāciju un izņēmuma stāvokli". Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/255713
15.	Likums "Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā". Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/56812
16.	Likums "Par piesārņojumu". Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/6075
17.	Likums "Par policiju". Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/67957
18.	Likums "Par radiācijas drošību un kodoldrošību". Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/12484
19.	Nacionālās drošības likums. Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/14011
20.	Ostu likums. Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/57435
21.	Pašvaldību likums. Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/336956
22.	Patvēruma likums. Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/278986
23.	Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums. Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/68488
24.	Starptautiskās palīdzības likums. Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/175254
25.	Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likums. Pieejam: https://likumi.lv/ta/id/68293

Nr.	Dokumenta nosaukums
26.	Valsts materiālo rezervju likums. Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/302995
27.	Veterinārmedicīnas likums. Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/20436
Normatīvie un politikas plānošanas dokumenti	
28.	Akciju sabiedrība "Latvenergo". 2019. Rīgas TEC-1 saīsinātais civilās aizsardzības plans. Pieejams: https://latvenergo.lv/storage/app/uploads/public/612/cba/fd9/612cbafd9b9d0853581739.pdf
29.	Akciju sabiedrības "Latvijas finieris" rūpnīca "LIGNUMS". 2019. Ārpusobjekta civilās aizsardzības plāns. Pieejams: https://www.vugd.gov.lv/lv/media/691/download?attachment
30.	Ceļā uz klimatnoturīgu Eiropu: jaunā ES Klimatadaptācijas stratēģija. Pieejams: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:52021DC0082
31.	Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums Nr. 1313/2013/ES (2013. gada 17. decembris) par Savienības civilās aizsardzības mehānismu (Dokuments attiecas uz EEZ). Pieejams: http://data.europa.eu/eli/dec/2013/1313/2023-12-18
32.	Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/836 (2021. gada 20. maijs), ar ko groza Lēmumu Nr. 1313/2013/ES par Savienības civilās aizsardzības mehānismu (Dokuments attiecas uz EEZ). Pieejams: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/836/oj
33.	Eiropas Reģionu komitejas atzinums "Rīcības plāns par Sendai ietvarprogrammu katastrofu riska mazināšanai 2015.–2030. gadam. Uz katastrofu riska novērtēšanu balstīta pieeja visās ES politikas jomās". Pieejams: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/ALL/?uri=CELEX:52016AR5035
34.	Eiropas Savienības Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju rezolūcija par regulējumu Eiropas sadarbībai jaunatnes jomā: Eiropas Savienības jaunatnes stratēģija 2019.–2027. gadam. Pieejams: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX%3A42018Y1218%2801%29
35.	EU Strategy for the Baltic Sea Region. Pieejams: https://www.eusbsr.eu/attachments/article/590824/Action%20Plan%202021.PDF
36.	European Chemicals Agency. Vadlīnijas par drošības datu lapu sagatavošanu. Pieejams: https://echa.europa.eu/documents/10162/23036412/sds_lv.pdf/0e0c8ba2-63d9-4c95-9187-9de6a50fcac6
37.	European Commission. 2019. Recommendations for National Risk Assessment for Disaster Risk Management in EU. Pieejams: https://www.preventionweb.net/files/65439_nrarecommendationsonline.pdf
38.	European Commission. Plant health rules. Pieejams: https://food.ec.europa.eu/plants/plant-health-and-biosecurity/legislation/plant-health-rules_en
39.	KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI Pielāgošanās klimata pārmaiņām: ES stratēģija. Pieejams: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:52013DC0216
40.	Konvencija par personu ar invaliditāti tiesībām. Pieejams: https://likumi.lv/ta/lv/starptautiskie-ligumi/id/1630
41.	Latvijas Republikas Veselības ministrija. Valsts katastrofu medicīnas plāns. Pieejams: https://www.nmpd.gov.lv/lv/media/769/download
42.	Ministru kabineta 2002. gada 19. marta noteikumi Nr. 127 "Epizootiju uzliesmojuma likvidēšanas un draudu novēršanas kārtība". Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/60594
43.	Ministru kabineta 2002. gada 20. augusta noteikumi Nr. 372 "Darba aizsardzības prasības, lietojot individuālos aizsardzības līdzekļus". Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/65619
44.	Ministru kabineta 2002. gada 20. augusta noteikumi Nr. 372 "Darba aizsardzības prasības, lietojot individuālos aizsardzības līdzekļus". Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/65619
45.	Ministru kabineta 2002. gada 21. maija noteikumi Nr. 189 "Darba aizsardzības prasības, saskaroties ar bioloģiskajām vielām". Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/62417
46.	Ministru kabineta 2002. gada 29. janvāra noteikumi Nr. 40 "Valsts enerģētiskās krīzes centra nolikums". Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/58439
47.	Ministru kabineta 2003. gada 26. jūnija rīkojums Nr. 414 "Par Radioaktīvo atkritumu glabāšanas koncepciju". Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/76761
48.	Ministru kabineta 2003. gada 29. aprīļa noteikumi Nr. 236 "Aizsardzības ministrijas nolikums". Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/74716

Nr.	Dokumenta nosaukums
49.	Ministru kabineta 2003. gada 29. aprīļa noteikumi Nr. 237 "Ārlietu ministrijas nolikums". Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/74754
50.	Ministru kabineta 2003. gada 29. aprīļa noteikumi Nr. 242 "Satiksmes ministrijas nolikums". Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/74749
51.	Ministru kabineta 2003. gada 4. februāra noteikumi Nr. 70 "Dzelzceļa kravas pārvadājumu noteikumi". Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/71052
52.	Ministru kabineta 2003. gada 8. aprīļa noteikumi Nr. 152 "Prasības attiecībā uz sagatavotību radiācijas avārijai un rīcību šādās avārijas gadījumā". Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/73845
53.	Ministru kabineta 2004. gada 13. aprīļa noteikumi Nr. 286 "Veselības ministrijas nolikums". Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/87141
54.	Ministru kabineta 2004. gada 30. novembra rīkojums Nr. 958 "Par Salaspils kodolreaktora likvidēšanas un demontāžas koncepciju". Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/97446
55.	Ministru kabineta 2005. gada 6. septembra noteikumi Nr. 674 "Bīstamo kravu pārvadājumu noteikumi". Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/116190
56.	Ministru kabineta 2006. gada 21. novembra noteikumi Nr. 948 "Noteikumi par gripas pretepidēmijas pasākumiem". Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/148626
57.	Ministru kabineta 2010. gada 27. aprīļa noteikumi Nr. 398 "Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta nolikums". Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/209089
58.	Ministru kabineta 2010. gada 28. septembra instrukcija Nr. 16 "Kārtība, kādā valsts augstākās amatpersonas apziņojamas valsts apdraudējuma gadījumā un par ārkārtas notikumiem valstī". Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/218821
59.	Ministru kabineta 2011. gada 13. decembra noteikumi Nr. 948 "Katastrofu medicīnas sistēmas organizēšanas noteikumi". Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/241413
60.	Ministru kabineta 2011. gada 18. janvāra noteikumi Nr. 42 "Krīzes vadības padomes nolikums". Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/224553
61.	Ministru kabineta 2013. gada 8. oktobra noteikumi Nr. 1041 "Noteikumi par obligāti piemērojamo energostandartu, kas nosaka elektroapgādes objektu ekspluatācijas organizatoriskās un tehniskās drošības prasības". Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/260769
62.	Ministru kabineta 2014. gada 18. marta noteikumi Nr. 143 "Darba aizsardzības prasības, strādājot augstumā". Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/265121
63.	Ministru kabineta 2015. gada 22. decembra noteikumi Nr. 746 "Noteikumi par kuģu, kuģošanas kompāniju, ostu un ostas iekārtu aizsardzības funkciju sadalījumu, izpildi un uzraudzību". Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/278913
64.	Ministru kabineta 2016. gada 1. marta noteikumi Nr. 131 "Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtība un riska samazināšanas pasākumi". Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/280652
65.	Ministru kabineta 2016. gada 19. aprīļa noteikumi Nr. 238 "Ugunsdrošības noteikumi". Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/281646
66.	Ministru kabineta 2016. gada 19. aprīļa noteikumi Nr. 238 "Ugunsdrošības noteikumi". Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/281646
67.	Ministru kabineta 2016. gada 19. janvāra noteikumi Nr. 42 "Kārtība, kādā aizliedzama vai ierobežojama satiksme". Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/279488
68.	Ministru kabineta 2016. gada 9. februāra noteikumi Nr. 92 "Noteikumi par kuģošanas līdzekļu satiksmi iekšējos ūdeņos". Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/280190
69.	Ministru kabineta 2017. gada 12. decembra noteikumi Nr. 721 "Humānās palīdzības saņemšanas un sniegšanas kārtība". Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/295778
70.	Ministru kabineta 2017. gada 12. decembra noteikumi Nr. 722 "Starptautiskās palīdzības pieprasīšanas kārtība". Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/295779
71.	Ministru kabineta 2017. gada 12. decembra noteikumi Nr. 723 "Valsts civilās aizsardzības kontaktpunkta noteikumi". Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/295780
72.	Ministru kabineta 2017. gada 19. septembra noteikumi Nr. 563 "Paaugstinātas bīstamības objektu apzināšanas un noteikšanas, kā arī civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas plānošanas un īstenošanas kārtība". Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/293660

Nr.	Dokumenta nosaukums
73.	Ministru kabineta 2017. gada 20. jūnija noteikumi Nr. 341 "Noteikumi par civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas mācību veidiem un organizēšanas kārtību". Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/291706
74.	Ministru kabineta 2017. gada 26. septembra noteikumi Nr. 582 "Noteikumi par pašvaldību sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisijām". Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/293820
75.	Ministru kabineta 2017. gada 5. decembra noteikumi Nr. 716 "Minimālās prasības obligātā civilās aizsardzības kursa saturam un nodarbināto civilās aizsardzības apmācības saturam". Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/295896
76.	Ministru kabineta 2017. gada 7. novembra noteikumi Nr. 658 "Noteikumi par civilās aizsardzības plānu struktūru un tajos iekļaujamo informāciju". Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/294938
77.	Ministru kabineta 2017. gada 8. augusta noteikumi Nr. 440 "Valsts agrīnās brīdināšanas sistēmas izveidošanas, darbības un finansēšanas kārtība". Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/292740
78.	Ministru kabineta 2018. gada 11. septembra noteikumi Nr. 581 "Noteikumi par prasībām komersantiem, izglītības iestādēm un speciālistiem, kuri nodrošina traktortehnikas vadītāju apmācību, traktortehnikas vadītāju apmācības programmām, kā arī apmācības procesa kontroles kārtību". Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/301849
79.	Ministru kabineta 2018. gada 16. oktobra noteikumi Nr. 640 "Fitosanitārie pasākumi un to piemērošanas kārtība augu un augu produktu aizsardzībai pret <i>Xylella fastidiosa</i> (Wells et al.)". Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/302358
80.	Ministru kabineta 2019. gada 18. jūnija noteikumi Nr. 268 "Valsts materiālo rezervju izmantošanas un pārbaudes kārtība". Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/307788
81.	Ministru kabineta 2019. gada 30. aprīļa noteikumi Nr. 187 "Zemkopības ministrijas nolikums". Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/306912
82.	Ministru kabineta 2020. gada 22. septembra noteikumi Nr. 588 "Ekonomikas ministrijas nolikums". Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/317511
83.	Ministru kabineta 2020. gada 22. septembra noteikumi Nr. 589 "Iekšlietu ministrijas nolikums". Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/317512
84.	Ministru kabineta 2020. gada 26. augusta rīkojums Nr. 476 "Par Valsts civilās aizsardzības plānu". Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/317006
85.	Ministru kabineta 2021. gada 1. aprīļa noteikumi Nr. 199 "Valsts uzraudzībā esošās dzīvnieku infekcijas slimības vai epizootijas uzliesmojuma laikā radušos zaudējumu kompensācijas noteikumi". Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/322169
86.	Ministru kabineta 2021. gada 21. janvāra noteikumi Nr. 46 "Paaugstinātas bīstamības objektu saraksts". Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/320469
87.	Ministru kabineta 2022. gada 12. aprīļa noteikumi Nr. 230 "Valsts augu aizsardzības dienesta nolikums". Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/331660
88.	Ministru kabineta 2022. gada 14. jūlija noteikumi Nr. 434 "Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas nolikums". Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/334038
89.	Ministru kabineta 2022. gada 20. decembra noteikumi Nr. 817 "Klimata un enerģētikas ministrijas nolikums". Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/338391
90.	Ministru kabineta 2023. gada 28. novembra noteikumi Nr. 680 "Dzelzceļa ekspluatācijas noteikumi". Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/347947
91.	Ministru prezidenta 2022. gada 3. marta rīkojums Nr. 2022/1.2.1.-68 "Par Civilās aizsardzības Operacionālo vadības centru". Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/330539
92.	Parīzes nolīgums. 2016. Pieejams: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/ALL/?uri=CELEX:22016A1019(01)
93.	Pārtikas un veterinārais dienests. Dzīvnieku infekciju slimību valsts uzraudzības 2024. gada plāns. Pieejams: https://www.pvd.gov.lv/lv/media/5679/download?attachment
94.	Riigikogu. Eesti julgeolekupoliitika alused. Pieejams: https://www.riigiteataja.ee/aktilisa/3280/2202/3001/julgeolekupoliitika_2023.pdf
95.	Rīgas dome. Rīgas sadarbības teritorijas civilās aizsardzības plāns. Pieejams: https://www.riga.lv/lv/rigas-sadarbibas-teritorijas-civilas-aizsardzibas-plans
96.	Saeimas 2023. gada 28. septembra paziņojums "Par Nacionālās drošības koncepcijas apstiprināšanu". Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/345911

Nr.	Dokumenta nosaukums
97.	The North Atlantic Treaty Organization. NATO 2022 Strategic Concept. Pieejams: https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/2022/6/pdf/290622-strategic-concept.pdf
98.	United nations framework convention on climate change. 1992. Pieejams: https://unfccc.int/files/essential_background/background_publications_htmlpdf/application/pdf/conveng.pdf
99.	United Nations Office for Disaster Risk Reduction. Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015-2030. Pieejams: https://www.undrr.org/publication/sendai-framework-disaster-risk-reduction-2015-2030
100.	United Nations. The 2030 Agenda for Sustainable Development. Pieejams: https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/21252030%20Agenda%20for%20Sustainable%20Development%20web.pdf
101.	Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests. Sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisijas nolikuma izstrādes rekomendācijas. Pieejams: https://www.vugd.gov.lv/lv/media/349/download?attachment
102.	Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests. Vadlīnijas potenciālo patvertņu minimālajām tehniskajām prasībām. Pieejams: https://www.vugd.gov.lv/lv/vadlinijas-potencialo-patvertnu-minimalajam-tehniskajam-prasibam
VUGD nodrošinātā informācija	
103.	Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests. 2023. Ārkārtējā situācija un Izņēmuma stāvoklis (Prezentācija).
104.	Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests. 2023. Valsts agrīnās brīdināšanas sistēma (Prezentācija).
105.	Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests. 2023. Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta mācību programma VUGD norīkotajām amatpersonām sadarbības teritoriju civilās aizsardzības komisijās: Pašvaldību sadarbības teritoriju civilās aizsardzības komisiju izveidošana, uzdevumi, tiesības, darba organizācija (Prezentācija).
106.	Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests. Ievads civilajā aizsardzībā (Prezentācija).
107.	Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests. Katastrofu riska novērtēšanas rekomendācijas. Pieejams: https://www.vugd.gov.lv/lv/media/340/download
Citi informācijas avoti	
108.	112. 2023. Biežāk uzdotie jautājumi par iedzīvotāju apziņošanu, rīcību militāra apdraudējuma gadījumā. Pieejams: https://112.lv/lv/raksts/210
109.	112. 2023. Evakuācija un ārkārtas gadījumu soma. Pieejams: https://www.112.lv/lv/raksts/225/evakuacija-un-arkartas-gadijumu-soma
110.	112. Ceļu satiksmes negadījums. Pieejams: https://112.lv/lv/riciba-apdraudejuma-situacija/kategorijas/23/celu-satiksmes-negadijums
111.	112. Evakuācija un ārkārtas gadījumu soma. Pieejams: https://www.112.lv/lv/raksts/225/evakuacija-un-arkartas-gadijumu-soma
112.	112. Evakuācija. Pieejams: https://112.lv/lv/raksts/192/evakuacija
113.	Aizsardzības ministrija. Civilā aizsardzība. Pieejams: https://www.mod.gov.lv/lv/nozares-politika/visaptverosa-valsts-aizsardziba/civila-aizsardziba
114.	Aizsardzības ministrija. NATO darbības pamatprincipi. Pieejams: https://www.mod.gov.lv/lv/nato/par-nato/nato-darbibas-pamatprincipi
115.	Aizsardzības ministrija. Par NATO. https://www.mod.gov.lv/lv/nato/par-nato
116.	Ashman, Greg. A Little Guide for Teachers: Cognitive Load Theory. SAGE Publications.
117.	Avenues The World School. Grant Wiggins – Understanding by Design. https://www.youtube.com/watch?v=4isSHf3SBuQ
118.	Biedrība Latvijas Sarkanais Krusts. Pirmā palīdzība: stabilā sānu poza. Pieejams: https://www.youtube.com/watch?v=9DsVHRubNI4
119.	Bolle, Sharon; Fletcher, Laura. Design Thinking for Training and Development: Creating Learning Journeys That Get Results. Association for Talent Development.
120.	Charles Sturt University. Division Learning and Teaching. https://www.csu.edu.au/division/learning-teaching/home

Nr.	Dokumenta nosaukums
121.	Conexus. Drošības informācija iedzīvotājiem. Pieejams: https://www.conexus.lv/parvades-drosibas-informacija-iedzivotajiem
122.	Conexus. Siguldas novadā norisināsies vietēja līmeņa civilās aizsardzības un katastrofu pārvaldīšanas mācības. Pieejams: https://www.conexus.lv/zinas-presei/siguldas-novada-norisināsies-vieteja-limena-civilas-aizsardzibas-un-katastrofu-parvaldisanas-macibas
123.	Council of the Baltic Sea States. About us. Pieejams: https://cbss.org/about-us/
124.	Dolce M., Miozzo A., Di Bucci D., Alessandrini L., Bastia S., Bertuccioli P., Bilotta D., Ciolli S., De Siervo G., Fabi D., Madeo L., Panunzi E., Silvestri V. 2020. Civil Protection in Italy (1st ed.). Civil Protection Department - Presidency of the Council of Ministers. 229 pages.
125.	Edward Watson; Bradley Busch. The Science of Learning. Routledge
126.	Eiropas Komisija. Bīstamas vielas. Pieejams: https://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/SAMANCTA/LV/Safety/DangerousSubstances_LV.htm
127.	Estonian Rescue Board. 2023. Civil protection: Emergency preparedness (Prezentācija).
128.	European Commission. About European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations. Pieejams: https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/who/about-echo_en?prefLang=lv
129.	European Commission. Emergency Response Coordination Centre (ERCC). Pieejams: https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/what/civil-protection/emergency-response-coordination-centre-ercc_en
130.	European Commission. ERCC - Emergency Response Coordination Centre, CP Pool. Pieejams: https://erccportal.jrc.ec.europa.eu/ERCC-Response/CP-Pool/#/
131.	European Commission. EU Civil Protection Mechanism. Pieejams: https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/what/civil-protection/eu-civil-protection-mechanism_en
132.	European Commission. EU Solidarity Fund. Pieejams: https://ec.europa.eu/regional_policy/funding/solidarity-fund_en
133.	European Commission. rescEU. Pieejams: https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/what/civil-protection/resceu_en
134.	Hattie, John. Visible Learning for Teachers: Maximizing Impact on Learning. Taylor and Francis.
135.	Iekšlietu ministrija. 2021. Iedzīvotāju apziņošanā par iespējamiem katastrofu draudiem vai militāro apdraudējumu tiks ieviesta šūnu apraides sistēma. Pieejams: https://www.iem.gov.lv/lv/jaunums/iedzivotaju-apzinossana-par-iespejamiem-katastrofu-draudiem-vai-militaro-apdraudejumu-tiks-ieviesta-sunu-apraides-sistema
136.	Iekšlietu ministrija. 2021. Iedzīvotāju apziņošanā par iespējamiem katastrofu draudiem vai militāro apdraudējumu tiks ieviesta šūnu apraides sistēma. Pieejams: https://www.iem.gov.lv/lv/jaunums/iedzivotaju-apzinossana-par-iespejamiem-katastrofu-draudiem-vai-militaro-apdraudejumu-tiks-ieviesta-sunu-apraides-sistema
137.	Iekšlietu ministrija. 2022. Turpina darbu pie šūnu apraides tehnoloģijas ieviešanas Latvijā. Pieejams: https://www.iem.gov.lv/lv/jaunums/turpina-darbu-pie-sunu-apraides-tehnologijas-ieviesanas-latvijaa
138.	Iekšlietu ministrija. 2023. Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests sniegs humāno palīdzību Ukrainai saistībā ar Krievijas militārās agresijas rezultātā iznīcināto Kahovkas HES aizsprostu. Pieejams: https://www.iem.gov.lv/lv/jaunums/valsts-ugunsdzesibas-un-glabsanas-dienests-sniegs-humano-palidzibu-ukrainai-saistiba-ar-krievijas-militaras-agresijas-rezultata-iznicinato-kahovkas-hes-aizsprostu
139.	Iekšlietu ministrijas Informācijas centrs. Pieejams: https://www.ic.iem.gov.lv/lv
140.	Italian Government, Civil Protection Department. What are modules? Pieejams: https://www.protezionecivile.it/en/approfondimento/what-are-modules/
141.	Jēkabpils County Munic. Dokumentālā filma "Plūdi" (Jēkabpils, 2023. gads). Pieejams: https://www.youtube.com/watch?v=ZJBtqAgrEZE
142.	Jēkabpils novads. 2023. Tiks nodrošināti evakuācijas autobusi no vairākām vietām Jēkabpilī. Pieejams: https://www.jekabpils.lv/lv/jaunums/tiks-nodrosinati-evakuācijas-autobusi-no-vairakam-vietam-jekabpili?utm_source=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F

Nr.	Dokumenta nosaukums
143.	Jūrmalas pašvaldība. 2024. Lielupes radīto plūdu un krasta erozijas risku apdraudējumu novēršanas pasākumi Dubultos-Majoros-Dzintaros. Pieejams: https://www.jurmala.lv/lv/projekts/lielupes-radito-pludu-un-krasta-erozijas-risku-apdraudejumu-noversanas-pasakumi-dubultos-majoros-dzintaros
144.	Kirschner, Paul A.; Hendrick, Carl. How Learning Happens: Seminal Works in Educational Psychology and What They Mean in Practice. Taylor and Francis.
145.	Kirschner, Paul A.; Hendrick, Carl; Heal, Jim. How Teaching Happens: Seminal Works in Teaching and Teacher Effectiveness and What They Mean in Practice. Taylor and Francis.
146.	Latvijas Republikas Tiesībsargs. ANO Statūti. Pieejams: https://www.tiesibsargs.lv/resource/ano-statuti/
147.	Latvijas Republikas Tiesībsargs. ANO Vispārējā cilvēktiesību deklarācija. Pieejams: https://www.tiesibsargs.lv/resource/ano-vispareja-cilvektiesibu-deklaracija/
148.	Latvijas Republikas Valsts kontrole. 2022. Valsts civilās aizsardzības sistēmas plānošana un gatavība. Pieejams: https://lrvk.gov.lv/lv/getrevisionfile/29552-BEB0L79wVBRtI5z947s2p5IODAW3jqJh.pdf
149.	Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs. Plūdu riska informācijas sistēma. Pieejams: https://videscentrs.lv/gmc.lv/iebuve/pludu-riska-informācijas-sistema
150.	LSM. 2023. Postošās vētras seku likvidēšana maksās vairākus miljonus eiro. Pieejams: https://www.lsm.lv/raksts/zinas/latvija/29.08.2023-postosas-vetras-seku-likvidesana-maksas-vairakus-miljonus-eiro.a521966/
151.	LTV Ziņu dienests. 72. stundas. Evakuācija un pretošanās. Pieejams: https://www.youtube.com/watch?v=EqTN-akzLlc
152.	LTV Ziņu dienests. Īslīces upē naftas produktu piesārņojums. Pieejams: https://www.youtube.com/watch?v=5KcwdNwCDas
153.	LTV Ziņu dienests. Jēkabpilī ēkas jau ūdenī, Pļaviņās ledus kalni. Pieejams: https://www.youtube.com/watch?v=kOwbbGkvi5U
154.	LTV Ziņu dienests. Ogrē spridzina ledu. Pieejams: https://www.youtube.com/watch?v=7fol0QqgiHA
155.	LV portāls. 2023. Pašvaldības izstrādā rīcības plānus militāra apdraudējuma gadījumā. Pieejams: https://lvportals.lv/norises/352590-pasvaldibas-izstrada-ricibas-planus-militara-apdraudejuma-gadijuma-2023
156.	LV portāls. 2020. Kas ir valsts agrīnās brīdināšanas sistēma. Pieejams: https://lvportals.lv/skaidrojumi/320034-kas-ir-valsts-agrinas-bridinasanas-sistema-2020
157.	LV portāls. 2020. M. Staķis: situācija ar Covid-19 izplatību Rīgā tiek kontrolēta. Pieejams: https://lvportals.lv/dienaskartiba/320606-m-stakis-situacija-ar-covid-19-izplatibu-riga-tiek-kontroleta-2020
158.	Ministru kabineta 2017. gada 7. marta noteikumi Nr. 131 "Noteikumi par juridiskās vai fiziskās personas resursu iesaistīšanu reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumos vai ugunsgrēka dzēšanā, vai glābšanas darbos, kā arī tai radušos izdevumu un zaudējumu kompensācijas aprēķināšanas kārtību". Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/289304
159.	NATO Review. 2019. Resilience: the first line of defence. Pieejams: https://www.nato.int/docu/review/articles/2019/02/27/resilience-the-first-line-of-defence/index.html
160.	Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienests. 2021. Katastrofu medicīnas plāni. Pieejams: https://www.nmpd.gov.lv/lv/katastrofu-medicinas-plani
161.	Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienests. 2024. Ārkārtas situācijas. Pieejams: https://www.nmpd.gov.lv/lv/arkartas-situācijas
162.	Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienests. Katastrofu medicīnas sistēma. Pieejams: https://www.nmpd.gov.lv/lv/katastrofu-medicinas-sistema-0
163.	Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienests. Vadlīnijas pirmās palīdzības sniegšanā – pamata zināšanas un prasmes. Pieejams: https://www.nmpd.gov.lv/lv/pirmas-palidzibas-apmacibas-programmu-vadlinijas
164.	NMP dienests. Kā sniegt pirmo palīdzību aizrīšanās gadījumos? Pieejams: https://www.youtube.com/watch?v=BVocuHX4xOI&t=2s

Nr.	Dokumenta nosaukums
165.	Ozola, A. Drošības datu lapas. Paplašinātās drošības datu lapas – DDL + Iedarbības scenāriji. Pieejams: https://www.meteo.lv/fs/CKFinderJava/userfiles/files/4_DDL+Iedarbibas%20scenariji(2).pdf
166.	Pastare, I. 2021. Civilās aizsardzības sistēmas attīstība Latvijā no 20. gs. 30. gadiem līdz mūsdienām (Pētnieciskais darbs).
167.	Preiļu novads. 2022. Akciju sabiedrības "Conexus Baltic Grid" informācija. Pieejams: https://www.preili.lv/lv/jaunums/akciju-sabiedribas-conexus-baltic-grid-informacija?utm_source=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F
168.	Procesu analīzes un izpētes centrs. 2017. Risku un ievainojamības novērtējums un pielāgošanās pasākumu identificēšana civilās aizsardzības un ārkārtas palīdzības jomā. Pieejams: https://www.varam.gov.lv/sites/varam/files/data_content/civila_aizs_arkartas_palidziba.pdf
169.	Quinn, Clark N. Learning Science for Instructional Designers: From Cognition to Application. Association for Talent Development.
170.	Reire, G. 2010. Apvienoto Nāciju Organizācijas nozīme starptautiskā miera un drošības uzturēšanā (Promocijas darbs). Latvijas Universitāte, Sociālo zinātņu fakultāte, Politikas zinātnes nodaļa.
171.	Rīgas dome. 2024. Patvertnes vai vietas, kur patverties. Pieejams: https://www.riga.lv/lv/situacija-patvertnu-jautajuma
172.	Rīgas dome. 2024. Vispārīgie ieteikumi rīdziniekiem, kā rīkoties militāra apdraudējuma gadījumā. Pieejams: https://www.riga.lv/lv/jaunums/visparigie-ieteikumi-ridziniekiem-ka-rikoties-militara-apdraudejuma-gadjuma
173.	Rīta Panorāma. Pirmās palīdzības ABC. Atdzīvināšana – pieaugušie. Pieejams: https://www.youtube.com/watch?v=l83uNiZHdsw
174.	Rīta Panorāma. Pirmās palīdzības ABC. Rīcība pēc ceļu satiksmes negadījuma. Pieejams: https://www.youtube.com/watch?v=Ue407uWqzC0
175.	Sargs.lv. 2022. Nacionālie bruņotie spēki ir gatavībā sniegt atbalstu plūdu seku likvidēšanā. Pieejams: https://www.sargs.lv/lv/nbs/2022-01-06/nacionalie-brunotie-speki-ir-gataviba-sniegt-atbalstu-pludu-seku-likvidesana
176.	Tēzauris. Krusa. Pieejams: https://tezaurs.lv/krusa:1
177.	The North Atlantic Treaty Organization. 2021. Euro-Atlantic Disaster Response Coordination Centre. Pieejams: https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_52057.htm?
178.	The North Atlantic Treaty Organization. 2022. Resilience Committee. https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_50093.htm
179.	The North Atlantic Treaty Organization. Pieejams: https://www.nato.int/
180.	The North Atlantic Treaty Organization. What is NATO? Pieejams: https://www.nato.int/nato-welcome/
181.	UNHRC. 2023. Cluster Approach. Pieejams: https://emergency.unhcr.org/coordination-and-communication/cluster-system/cluster-approach
182.	United Nation Human Rights Council. Universal Declaration of Human Rights – Latvian. Pieejams: https://www.ohchr.org/en/human-rights/universal-declaration/translations/latvian
183.	United Nations Foundation. 2023. How the UN is supporting the people of Ukraine. Pieejams: https://unfoundation.org/ukraine/#:~:text=HOW%20THE%20UN%20IS%20RESPONDING,people%2C%20and%20those%20with%20disabilities
184.	United Nations Office for Disaster Risk Reduction. Pieejams: https://www.undrr.org/
185.	United Nations Office for Disaster Risk Reduction. What is the Sendai Framework for Disaster Risk Reduction? Pieejams: https://www.undrr.org/implementing-sendai-framework/what-sendai-framework
186.	United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs. Pieejams: https://www.unocha.org/
187.	United Nations. Illustrated version of the Universal Declaration of Human Rights. Pieejams: https://www.un.org/en/udhrbook/#1
188.	United Nations. Pieejams: https://www.un.org/en/

Nr.	Dokumenta nosaukums
189.	United Nations. Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development. Pieejams: https://sdgs.un.org/2030agenda
190.	United Nations. Universal Declaration of Human Rights. Pieejams: https://www.un.org/en/about-us/universal-declaration-of-human-rights
191.	University at Buffalo. Course Design. https://www.buffalo.edu/catt/teach/develop/design/course-design.html#title_0
192.	University at Buffalo. Teaching Methods. https://www.buffalo.edu/catt/teach/develop/design/teaching-methods.html
193.	University at Waterloo. Designing Visual Aids. https://uwaterloo.ca/centre-for-teaching-excellence/catalogs/tip-sheets/designing-visual-aids
194.	Valsts drošības dienests. Rīcība terora akta gadījumā. Pieejams: https://www.112.lv/file-uploads/files/42/lzgl%C4%ABtojo%C5%A1i%20materi%C4%81li/Bukleti/VDD-buklets-riciba-terora-akta-gadijuma.pdf
195.	Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests. 2020. Rekomendācijas par civilās aizsardzības kursa saturu. Pieejams: https://www.vugd.gov.lv/lv/rekomendacijas-par-civilas-aizsardzibas-kursa-saturu
196.	Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests. 2021. Plūdi. Pieejams: https://www.vugd.gov.lv/lv/pludi
197.	Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests. 2021. Stiprs vējš, negaiss. Pieejams: https://www.vugd.gov.lv/lv/stiprs-vejs-negaiss
198.	Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests. 2024. Vadlīnijas potenciālo patvertņu minimālajām tehniskajām prasībām. Pieejams: https://www.vugd.gov.lv/lv/vadlinijas-potencialo-patvertnu-minimalajam-tehniskajam-prasibam
199.	Valsts vides dienests. 2024. Informatīvie materiāli. Pieejams: https://www.vvd.gov.lv/lv/informativie-materiali
200.	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija. 2021. Plūdu risku pārvaldība. Pieejams: https://www.varam.gov.lv/lv/pludu-risku-parvaldiba
201.	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija. 2023. VVD RDC vadībā aizvadītas praktiskās civilās aizsardzības mācības par rīcību vietēja līmeņa radiācijas avārijas gadījumā. Pieejams: https://www.varam.gov.lv/lv/jaunums/vvd-rdc-vadiba-aizvaditas-praktiskas-civilas-aizsardzibas-macibas-par-ricibu-vietēja-limena-radiācijas-avarijas-gadijuma
202.	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija. 2024. VARAM sasauc starpinstitūciju plūdu koordinācijas sanāksmi. Pieejams: https://www.varam.gov.lv/lv/jaunums/varam-sasauc-starpinstitutiju-pludu-koordinacijas-sanaksmi-0
203.	VUGD. Kā rīkoties plūdu gadījumā? Pieejams: https://www.youtube.com/watch?v=TqCewTZAWdU&t=57s
204.	Wikipedia. Geneva Conventions. Pieejams: https://en.wikipedia.org/wiki/Geneva_Conventions

Finansē
Eiropas Savienība

Valsts ugunsdzēsības
un glābšanas dienests